

NAGYVÁRAD

Főszerkesztő: HEGEDŰS NANDOR

Felelős szerkesztő: MARÓT SANDOR

Roham az állampolgárságért

Nincs ma erősebb, fájóbb és aktuálisabb probléma, mint az állampolgárság. Nap százával és százával állottak az emberek az állampolgári hivatal előtt úgy, hogy rendőri segédlettel kellett a torlódást tartatni és szabályozni. Valami lázas késébeesés vett erőt az embereken a végjelentkezési terminus közeledtével. Mindekit hajt és nyugtalanít az a gondolat, hogy hátha kimaradt az állampolgárok sorából és mindenkit a jövő bizonytalanságának érzete korbácsol, hogy mi lesz, ha szűz láb alól az állampolgárság gyönyörű és itt marad hazátlanul, se ide, se oda nem tartozván.

A tegnapi napon dr Vostinár János főjegyző több ízben személyesen megjelent hivatalban, hogy ellenőrizze és irányítsa a felvilágosító munkát. Egyben megszabta a személyzetet és délután hét óráig kitolta naponta a listák megtekintésének határidejét. A főjegyző láthatta személyesen azt a beteges és kínzó idegességet, amely átbörzong az embereken, amikor az állampolgárság elvesztésének gondolata felvillan előttük. Láthatta, hogy itt megodaadóbb, legjobb bindulatu és főleg a türelmesebb hatósági asszisztenciára van szükség a közönség megnyugtató és útigazítása érdekében, mert — mint a főjegyző e sorok írójának kijelentette — igen intelligens emberek sem tudják, hogy mi a teendőjük és mit ír elő a törvény. Mára van a főjegyzőnek, de ezen nem szabad csodálkozni. Az élet mai keserves küzdelmeiben nem lehet kívánni a város közönségétől, hogy az állampolgársági törvény és végrehajtási utasítás bonyolult paragrafusait tanulmányozza. A törvény szűkszavúságát, ridegségét és a gyakorlati élettel nem számoló, szinte betarthatatlan rendelkezéseit a helyi hatóságok előzékenységének, tapintatának és jóakarátának kell ótoltia. Hiszen mindjárt az összeírásnál láthatta a város vezetősége, hogy a törvény egyes szakaszai fizikailag végrehajthatatlanok. A törvény úgy rendelkezett, hogy *armány nap alatt* kell az összes jelentkezőket lebonyolítani. Ugye, hogy a gyakorlatban ezt nem tudták betartani, hanem kénytelenek voltak a jelentkezést egy élévvel megnyújtani. Ugyanez a helyzet most, amikor közszemlére tették ki a névjegyzéket. A törvény harminc napot ad a közszemlére. De lehetséges-e ez? Hiszen nemcsak az a hatezer családfő ostromolja az ajtót, aki kimaradt, hanem az a tizenhátezer is, aki benne van a listában, mert most már mindenki a saját szemével akarja látni és a saját fülével akarja hallani, hogy állampolgár-e, vagy sem.

E sorok írója a város pénzügyi bizottságában arra kérte a polgármestert, hogy a közszemlére való helyezés és így a rekriminálás határidejét *is tolja ki január 3. után*. A polgármester kijelentette, hogy ezt a kérelmet fontolóra veszi. Viszont a főjegyző úgy nyilatkozott legutóbb, hogy az egy havi határidőt a törvény szabja meg és így azon a polgármester sem változtathat. Mondtuk már, hogy a törvény az összeíráshoz is egy havi terminust parancsolt, mégis fél évig csinálták. De ha ettől a precedenstől el is tekintünk, akkor is fontos

lóra kell venni, hogy a négy napi karácsonyi és az egy napi újévi hivatalos munkaszünet ebből a hónapból öt napot elvett. Ha egyebet nem lehet tehát tenni, akkor legalább ezzel az öt nappal kell az első panasz-határidőt meghosszabbítani.

Dr Vostinár János főjegyző egyébként tegnap a következőket mondta:

— Sajnos, hogy a közönség körében a legnagyobb tájékozatlanság uralkodik a tekintetben, hogy mit kell tennie. Viszont a törvény nem teszi kötelességünké, hogy mi a feleket kiiktassuk, hanem kizárólag annyit ír elő, hogy az állampolgárokról elkészített névjegyzék közszemlére függesztendő ki. Ha ezt szó szerint értelmeznők, akkor kifüggeszthetők a hirdetési táblán. En azonban a közönség előnyére intézkedtem, hogy a személyzet szaporításuk és ha lehetséges, a személyzet adjon kellő felvilágosítást. Ha azonban minden emberrel kimerítő tárgyalást folytatnánk, soha nem tudnók az aktust befejezni. Eppen a nagy jelentkezési torlódás miatt elrendeltük, hogy *délután is, egészen este hét óráig legyen jelentkezés*.

A közönség érdekeinek szolgálatában, a nyugtalanítás lecsillapítására kijelentem újból, hogy január 3-án még a felebbezési határidő nem jár le. A törvény szerint ugyanis először a polgármester úr saját hatáskörében fogja elbírálni a panaszokat. Január 3-ig tehát a polgármester úrhoz *benyújtandó kérelmeket kell beadni*. Ha valaki ehhez a szükséges okmányokat nem mellékel, az nem baj, fő, hogy a kérvény benn legyen. A melléleteket utólag is be lehet nyújtani. Sőt tovább megyünk. A polgármester úr a kérvényeket át fogja nézni és ahol úgy találja, hogy pótlásokra, újabb adatokra, felvilágosításokra van szükség, hogy ő maga is felfelhesse az illetőt saját hatáskörében az állampolgárok közé, úgy fogjuk külön idézni minden esetben az illető lakost, figyelemztetni fogjuk a hiányokra és ha azokat pótolja, úgy a további felebbezésre nem lesz szüksége. Ha a benyújtott kérvényből úgy fogjuk látni, hogy az illető nem tudta milyen indokból utasították el és ezen fordulna meg az állampolgársága, úgy ezt utólag közöljük vele.

— A polgármesteri felülvizsgálat s döntés legalább el fog húzódni harminc napig. *Majd csak ennek eltelté után következik a törvényben előírt negyven napi felebbe-*

zési határidő a királyi táblán működő másodfoku felebbezési bizottsághoz.

— Ami a jelentkezési határidő kitolását illeti január 3-ika után, erről legfeljebb akkor lehetne szó, ha teljesen elkerülhetetlennek látszik. Hogy ma tolongás van és a regiszter körül lázas böngészés uralkodik, annak elsősorban a közönség az oka, amely a jelentkezéskor kapott céduláját nem őrizte meg. Aki ezt megőrizte, az egy perc alatt megtudhatja, hogy felvették-e az állampolgárok közé, vagy sem.

A főjegyző nyilatkozata sok tekintetben alkalmas arra, hogy a kedélyek, zaklatott nyugtalanítást lecsillapítsa. Mi azonban a határidő kitolását elkerülhetetlenül szükségesnek tartjuk. Nem tudjuk a közönséget keményen hibáztatni, hogy nem rakta félre a jelentkezési céduláját. Okosan tette volna, ha megőrizi. De elvégre annyi cédulát, felhívást, idézést, aktaszámot kapnak manapság az emberek, hogy nem csoda ha elkallódnak. Igazán nagyobb gondok is ösztök a fejünket, minthogy az effajta szelvényeket a ládafiába préseljük.

A főjegyző nyilatkozatából konstatáljuk, hogy az állampolgárság elbírálásánál a polgármesterre legközelebb döntő szerep vár. Azzal a kérelemmel fordulunk a polgármesterhez, hogy ennek a revízióknak a során reparálja azt a sok sérelmet, ami e város lakosságát a hatezer családfő visszatartásával érte. A pénzügyi bizottságban a polgármester úgy nyilatkozott, hogy ahol kétes volt, ott nem adták meg az állampolgárságot. Mi most azt kérjük: *fordítsa meg ezt az eljárást*. Ahol kétes a kérdés, ott adjon a végsőként írott bizonyítékok, vagy tanúk előállítás útján eloszathassa. Régi bírói felfogás, hogy inkább száz bűnös meneküljön, mint egy ártatlan lakoljon. Mi is ezt travesztáljuk: inkább tíz ember kerüljön be kevesebb jussal az állampolgári listába, mintsem hontalan, hazátlan, földönfutóvá válják egy-egy lakos az állampolgársághoz joga van. A polgármesternek nincs oka arra, hogy e város kiselősi lakosainak ilyen sorsdöntő ügyét elfogultan kezelje, mert e kisebbségi lakosság részéről is a polgármester eddig csak tiszteletet és nagyrabecsülést tapasztalhatott. A polgármesternek nem lehet hivatása, hogy gyűlöletet és elkeseredést ültessen el akkor, amidőn a lelkekben békét és megnyugvást is teremthet.

Harmincezer ágyu és gépfegyver alkatrészt találtak Németországban

Berlinből jelentik: Gessler hadügyminiszter a Berliner Tageblattnak nyilatkozott a lefegyverzésről és a kölni területén kiürítéséről:

— A francia sajtó az utóbbi hetekben úgy viselkedik, mintha csakugyan egy egész sor vétséget állapított volna meg. Csaknem 1800 ellenőrzési látogatás történt s az ellenőrző bizottságnak el kell ismernie, hogy minden kaszárnyába, épületbe, gyárba bejutott. Ez a kitalálás igazán nem tartható fenn. Másodszor egész állományokban állították, hogy Németor-

szágban titkos fegyverraktárakat fedeztek fel. A valóság az, hogy a bizottság semmi jelentékeny felfedezést nem tett.

Gessler hadügyminiszter nyilatkozatával szemben a párisi Havas-ügynökség megállapítja, hogy december 23-án egy véletlen vizsgálat alkalmával a karlsruhei ipartelepen az ellenőrző bizottság egyik tisztje egy szekrényben sok ezer ágyút és gépfegyveralkatrészt fedezett fel. Allítólag 30 ezer ágyu és puskaalkatrésztől van szó.

Tévedés a pénzügyigazgató kinevezése körül

Megírta a „Nagyvárad”, hogy a pénzügyigazgatói állást Iliescu Györggyel töltötte be a miniszter s a balti adminisztrátor Sternutis kinevezését visszavonta. Tegnap távirat érkezett Vekzeanu inspektortól a pénzügyigazgatósághoz, amelyben azt kérdi, hogy Sternutis elfoglalta-e a hivatait.

A távirat érthető izgalmat keltett a pénzügyigazgatóság tisztviselői között, akik megelégedéssel látták Iliescu kinevezését. Felkerestük Iliescu György adminisztrátort, aki a következő felvilágosítást adta:

— A távirat tévedés, jobban mondva, annak a kinevezésnek folyamánya, amellyel Sternutist az adminisztrátorsággal megbízták, de e megbízás időközben megszűnt. Most aziránt érdeklődött Vekzeanu inspektor, hogy annak idején Sternutis elfoglalta-e megbízatását. Megnyugtattam, hogy nem foglalta el az állást, emelylet én töltöttem be és nincs róla szó, hogy megbízatásom megszűnt volna.

A törvényszék összes tisztviselőit megerősítették állásukban

Úsak a jegyzők sorsa maradt függőben

Az igazságszolgáltatási törvény értelmében alakított legfőbb bizottság határozata tegnap érkezett le a nagyváradai ítélő táblához. Tekintettel a törvénykezési szűnetre, a táblán közvetlen információt nem kaphattunk, azonban beavatott helyről olyan információt kaptunk, hogy az egész kezelőszemélyzet és a törvényszék összes tisztviselőit véglegesítették állásukban.

A legfőbb bizottság egyedül a nagyváradai járásbíróság, törvényszéken és táblán működő jegyzők sorsa felett nem döntött még. Az új törvény ugyanis január 1-ével megszüntette a jegyzői állásokat és a jegyzőket albirói minőségben nevezi ki. Eppen ezért érdekes, hogy mindaddig a jegyzők kinevezése és előléptetése még nem érkezett le. Ezzel kapcsolatban az a hír terjedt el, hogy a törvényszéki jegyzőket a regéba helyezték át és helyökre onnan helyeznek ide albirókat.

Természetesen ezt a hírt még nem erősítették meg, de ha igaz volna, a törvényszéki jegyzők között mozgalom indul az áthelyező határozat ellen.

Felhívás a város polgáraihoz!

A városi vízmű a vízdíjakat november 1-től visszamenő joghatállyal újítg felemelte. A vízdíjat a törzsér 12 százalékában, a csatornázási díjat ennek 8 százalékában szabta meg, a különadatok díjait pedig az eddigi díjak 120—130 százalékával növelte.

Szövetségünk a polgárok ezen újabb súlyos megterhelése megállítás érdekében a vízmű felettes hatóságai segítségét kéri igénybe venni.

A polgárok jogos érdekei és panaszaik iránt mindig megértést és velük együttérzést tanúsító prefektus ur

a mai napon délelőtt fél 11 órakor

a vármegyeházán fogadja küldöttsgünkét és veszi át tőlünk az e tárgyban szerkesztett memorandumunkat.

A város összpolgársága érdekében megkezdett akciónktól sikert csak az esetben remélhetünk, ha azt igazolhatjuk, hogy panaszaikat nem csupán egy társadalmi réteg, hanem a város összes polgárai képviseletében terjesztjük elő.

Ez indokból arra kérjük városunk polgárait — háztulajdonosokat és bérloket egyaránt — hogy teljes lélekkel csatlakozzanak mozgalmunkhoz, együttesen adjanak kifejezést a város egész lakossága egységes véleményének és

ez érdekből küldöttsgünkben minél nagyobb számban vegyenek részt.

Találkozás ma délelőtt egyegyed 11 órakor a vármegyeháza lépcsőházában.

A Háztulajdonosok Szövetsége képviseletében: Dr. L. a z a r Auréli elnök, dr. L. e n g y e l Zsigmond titkár.

A Zsidó Leányegylet

ruhakiosztása

A Zsidó Leányegylet — amelynek agilis, lelkes gárdája a város zsidó társadalmának elitjéből alakult, már többször bebizonyította, hogy kitűzött célja, hivatása, a szerencsétlenek, elhagyottak, szegények felsegítése, a szűkölködők felruházása, gyamolítása — nemcsak szép szó, írott malasz, hanem meleg, igaz, jóleső valóság. Tagjai pihenést nem ismerő odaadással és melegsívűséggel karolták fel a nyomorgó, fázódó gyermekek ügyét, akik gyamolító, segítő nékül védtelenül ki lettek volna szolgáltatva a zord idő viszontagságainak.

Ötszáz gyermeket láttak el vasárnap délután a Leányegylet hőgyei cipővel, meleg gyapjuszövetekkel, alsóruhakkal. Ötszáz gyermek! Ez a szám többet mond, minden hangzatos frázisnál, dres, kongó dicshimnuszoknál, eleven dokumentumai annak a mély emberbaráti érzésnek, amely a leánygárdát élteti.

Már kora délután zibongott az orthodox izraelita polgári istola három nagy terme az izgatottan várakozó apróbb-nagyobb gyermekekől, akik csillogó szemekkel bámulták azt a sok drága, elérhetetlennek látszó holmit, ami kirakva fektült a hosszú asztalokon. Lassanként megtelt a terem az előkelő közönséggel, amelynek sorában ott láttuk az összes váradai jótékony nőegyletek küldöttsgéit. Deutsch Rózsika, a kör lelkes és farsadhatatlan elnöknője, hangulatos megnyitójában köszöntet mondott mindenekelőtt Bíró Márk igazgatónak, aki a kört mindig hathatós támogatásban részesítette, majd kifejezte az egyesület igaz tábláját a megjelent közönségnek, amiért megértő lélekkel adózott a kör céljaira.

Ezután megkezdődött a ruhák és cipők kiosztása, amely Weiss Jakab és Salzer Oszkár tanárok odandó buzgólkodása mellett, a legnagyobb rendben folyt le. Utána minden gyermek egy c omag finom süteményt és enniavót kapott.

Az akció sikerében Deutsch Rózsika mellett méltó érdemeket szereztek a kör vezetőségének többi tagjai: Strasser Lili, Rosinger Ica, Altmann Annus, Kirsch Janka, Steiner Hermina, Schwarz Magda, Gellisz Sári, Nuszbaum Erzi, Blau Gizi, Silberstein Lili, Feldmann Emmy, akik páratlan munkaszeretettel és buzgalommal működtek közre a nemes munkában.

Legszebb jutalmuk a boldoggá tett ötszáz gyermeki lélekből felsugárzó néma hála, akik még hosszú évek múltán is jóleső emlékezés-sel fognak gondolni azokra, akik egykor oly feledhetetlen percek szereztek nekik.

— ó — f.

Egy örült a pesti Ferenc József hid tetejéről lelövöldözött járó-kelőkre

Budapestről jelentik: Vasárnap este nagy csődületet keltett, hogy a Ferenc József-hid tetején levő Turul-madár mellől egy ismeretlen ember állardó revolver-lövéseket adott le. Gyorsan rendőrség záta el az utvonalat, nehogy a golyók valakiben kárt tegyenek és földretráikkal kivonultak a tüzoltók.

A tüzoltók reflektoraikat a több emelet magasságban levő örültre irányították, aki vészijósló hangon egyre csak azt ordította:

— Látlak, látlak!

És közben állandóan lövöldözött. Két bátor tüzoltó vállalkozott az örült megközelítésére és fenn, a szédlő magasságban, háborzorgató közdelem kérdődött. A sokszáz főre szaporodó tömeg a reflektorok fényében szemképrázva nézte, amint az örült megfektetett, majd egy hevedert erőslve a derekára, kötéllel, vigyázva, hogy meg ne sérüljön, a hid lábához eresztették.

— Az anyám hat milliárdot kapott — kiáltotta az örült — mindenkit megvesztegettem és azt akarták, hogy megőrüljek!

Kiderült, hogy Rakovszky Gyulának hi-ják, igen jól volt felöltözve és valószínűleg jó családból származik. Huszonöt esztendő. Egyebet róla nem sikerült megállapítani. Az anyaföldi tébolydában helyezték el.

Mégis a

Hajnal és Rózsa

cégnél

vásárolunk a legolcsóbban

szövet, vászon és asztalneműeket

Reprezentatív Grafikal kiállítás
HEYMANN a KERTBEN



Nyitva: d. e. 10-1-ig. d. u. 4-8-ig.

DORIAN FILMSZINHÁZ.

K E D D

Mária Antoniette

Hatalmas történelmi dráma.

Főszerepben:

Diana Karene — Werner Krausz

Maradék cipővásár a Selejtes Cipőáruházban.

Magyarpárti hármak kistükör*

Válasz P. Gulácsy Irén, Kövér Gusztáv dr és Perédy György reflexióira

Hölgyeim és Uraim!

Vasárnap mult egy hete, hogy a Magyar Párt brassói nagygyűléséhez egyéni észrevételeket merészeltem fűzni a „Nagyvárad” vezércikkében. Cikkem megállapításai Önök részéről, kik egyfelől a párt-szervezet megbízottai, másfelől jelen voltak a nagygyűlésen, vehemens támadást váltottak ki nemcsak kifejtett nézeteimmel, hanem személyemmel szemben is. Egyéni adottságaik szerint a személyi támadást anyáskodó fölönnel, majd gyamsított idegességgel igyekeztek lefolytatni. Isopotostani fogom az ellenem szegzett vádakat, hogy egyenként nézhessünk mögöttük: megállanak-e, s hogy fenn állottak, minő mozzanatok játszottak abban közre? Tisztelt Hölgyeim és Uraim oldalán! Vezessük tehát elő az inszINUACIÓKAT:

1. Önök mindhármán, de leginkább imondottan Kövér Gusztáv autómérnök azt állítják, hogy az olvasóközönség félrevezetésével a Magyar Párt kettészakadására gurbizom a közhangulatot.

2. Elitélik, hogy olyan időpontban szólaltattam meg a kritikát Brassó fölött, mikor Nagyváradon és Biharmegyében a párt szervezkedése folyamatosan van. Ezáltal — ugymond — argumentumokat szolgáltatok azoknak, akik a pártba beépenni nem akarnak (Gulácsy.)

3. Nem vagyok illetékes kritikát gyakorolni Brassó fölött, mert személyesen nem voltam jelen a nagygyűlésen (Kövér, Perédy) és következtelen vagyok, mikor a párt várható bomlásáról alkotott véleményemet ugyanazokkal a nevekkel, t. i. a Paál Árpáddal, Kós Károllyal tökérszem alátámasztani, akiket egykor állítólag a politikai bírálat epés észrevételeivel illettem (Gulácsy.)

4. Destrúktív vagyok és vércse-szememmel mohón figyelem, mikor üt ki hullafolt az erdélyi magyarság tetemén (Perédy). Végül pedig nem a tisztelet és nagyrabecsülés fenntartás nélküli hangján emlékszem meg, mint párt elnökről ama Ugron István Zamirhám rabonbárról, akit pedig a román kormányrend nagykeresztjével is kitüntettek. (Dr Kövér Gusztáv úr.)

Meg fogjuk látni, Hölgyeim és Uraim, tüstént és élesen, hogy a vádlott csak azon pontokat fogja lerázni magáról, amiknek alapja nincs, ellenben emelt fővel vállalja a vádak közül azokat, melyek — mint destrúktív, avagy bizalmatlanság a rabonbárról — benne kétségtelenül felfalálhatók.

Mielőtt azonban az önvédelemben első elhárító kézmozdulatainkat megtennők, nézzünk szét a mostani Mtgyar Párt Erdélyországában, vajjon mindenféle százszázalékos elégedettség fogadta-e a brassói eredményeket, s egyedül én voltam-e Hölgyeim és Uraim a fenegyerek.

Lássunk egy-két lapszemelvényt s nyilatkozatot:

* A Magyar Párt brassói gyűlése körül felcsapott vitát Tabéry Géza mai válasza után lezárjuk és ebben az ügyben Kocsán János készülöben lévő cikkén kívül több hozzászólásnak teret nem adunk. Bár az erdélyi magyar sajtóban ma is pro és kontra jelennek meg különféle vélemények a Magyar Párt vezetéséről, mi nem óhajtuk, hogy a Nagyvárad hasábjain e körül a kérdés körül tovább hullámozzanak a szenvedélyek. Azt a jogot tartjuk fenn csupán magunknak, hogy a Nagyvárad álláspontját legközelebb kifejtessük, mert hiszen a névaláírásokkal megjelent eddigi közleményeink kizárólag az írók véleményét jelentik. Mi minden személyi elfogultság vagy világnézeti elszántság nélkül kizárólag a magyar kisebbségnek a mai helyzetben való utját fogjuk legjobb meggyőződésünk szerint megvilágítani.

„Engedjenek meg egy kérdést a Brassóban jelen volt ügyvéd urak — írja egy igen szellemes publicista — olyan értékű meghatalmazással, amellyel ott egyenként ötezer embert képviseltek, — mondom — olyan értékű meghatalmazással, mernének váltó alá idegen nevet biggyeszteni? Persze, politikai váltóhamisításnak nincsen büntetőjogi szankciója! (Marosvásárhelyi „Ellenőr” dec. 16-i vezércikke.)

„A színpadon nincsen semmi baj, csak a kulisszák mögött. Félő, hogy bekövetkezik az előadás utáni színész-szokás: a tenorista anélkül bucsuzik el a hős-szerelmestől, hogy gratulálna az estélyi sikerhez. Szinte biztosra lehet venni, hogy az erdélyi magyarságnak reprezentálására hivatott organizációjában, a Magyar Pártban szétfesztő ékek erejével ható kérdések fognak felvetődni”. (A „Szilágyosmilyó” dec. 18-i vezércikke.)

Hölgyeim és Uraim, ezekkel s ezekhez hasonló megállapításokkal szemben halvány és diszkrétén bővített mondat volt csupán az én vezércikkemnek idevonatkozó egyetlen ténylesgözege, mely úgy hangzott, hogy: a Magyar Párt kettészakadása egy hét óta ismét ott borong Erdély fölött.”

Aki olvasni tud, megállapíthatja, hogy roszhiszeműség, vagy idegeskedés nélkül ebbe a kitételbe a párt bomlására szóló felhívást belemagyarázni nem lehet.

Különbölköző tartozik, vajjon aggodalmas előrelátásom, (vagy Önök szerint félő, hogy nem is aggodalmam, hanem inkább óhajom a bomlást illetőleg) alapos-e vagy nem? Önök Hölgyeim és Uraim azt mondják, hogy nem alapos. Kétségbevonják illetékességemet azon az alapon e kérdés eldöntésénél, hogy hiszen fizikailag nem is voltam jelen Brassóban és a Magyar Párt belső ügykezelését sem ismerem. Elfelejtik azonban, hogy jóérzékű publicistának nincs föltétlen szüksége kiszállni a tethelyre, hogy politikai erőviszonyokat megítéljen. Hányszor olvastam én Pálffy né asszony külpolitikai cikkeit Herriotról vagy Mussoliniról s csodálatosképen nem jutott eszembe megkérdezni: ott volt-e Gulácsy Irén a párisi kamarában, vagy az olasz parlamentben, amikor ezek az urak szónokoltak?

Szelid, mindent megbocsájto mosolyával Gulácsy elnéz a fejem fölött, mikor én az erdélyi magyarság erőviszonyait ismeretéből arra következtetek, hogy egy Paál Árpád, egy Kós Károly kimaradása a mi politikacsinálásunkból alighanem bomlásra vezet. Azt mondja erre Gulácsy:

— Nonó! Épp az ő céljaikat ismeri félre legjobban az az informálatlan Tabéry, mikor föl meri tételni róluk, hogy ők, tudniillik Paál és Kós is a rezignáltak, helytelenítők, ellenzékeskedők közé tartoznak. Mi bennfentesek csak tudjuk, hogy az ő részükről éppen a bonthatatlan egység érdekében véghezvitt udvariars félreállításról van szó.

Mire az udvariartlan Paál és nem kevésbé udvariartlan Kós pont a Gulácsy-cikk megjelenése napján nyilatkoznak Brassóról. És pedig Paál Árpád: „A vezetésnek ilyen szervezése nem felel meg a magyar nép belső, szociális erőinek s így a párt jövő tevékenysége nem is hozhatja meg azt az eredményt, amellyel ezeknek az erőeknek a vezetésben való hiányát ellensúlyozhatná. Hiszem, hogy ezt a dolgot nemcsak a konstataálni fogják és az új vezetőség bizonyára módot fog találni, hogy jóvátegye a jelenlegi egyoldalú megalakulást.”

Tovább megy ennél nyilatkozatában Kós, aki különben azóta kiáltványt fordult Kalotaszeg földműves népéhez:

— „Pártfegyelm és faji szolidaritás hangoztatásával minden ellenkező vélemény el akar némítani a jelenlegi terrort választott vezetőség. A brassói nagygyűlés nem volt a romániai magyarság gyűlése, hanem egy érdekelt társaság, amely a hűbéruralom beteg maradványait képviseli. Ez a vezetőség nem engedi meg a magyar nép képviselőinek, hogy elmondhassák véleményüket, ha az nem az övék is. Ez a vezetőség nem akarja a dolgozó magyar nép érdekeit szolgálni, hanem azt akarja, hogy ez a nép szolgálja őt. Ez a fatális és meztelen igazság.”

Kérdem Önöket, Hölgyeim és Uraim, félrevezetés-e megállapítani kettéválási tendenciákat a Magyar Pártban akkor, amikor a nagygyűlést éppen azok illetik a fenti feltűnően éles kritikával, akik mint Paál és Kós 1921-ben az erdélyi magyarság szervezését személyük szűsö exponálásával megindították? Nevezhető-e félrevezetésnek, vagy bomlásra buzdításnak egyszerű és letagadhatatlan tények konstataálás pusztán ama kényelmetlen tájékoztatásból kifolyólag, amely tájékoztatás az erdélyi magyar közhangulatot illetőleg Gulácsy asszonynál, Kövér és Perédy uraknál annak dacára tapasztalható, hogy részt is vettek Brassóban, meg hogy hivatalos összeköttetésben is állanak a pártszervezettel?

A válasz, Hölgyeim és Uraim a normális logika szerint magában rejtja az Önök elsőszámmal jelzett vádjának megdőlését, ugyszintén a harmadik vádpont is felelet ad, arra tudniillik, hogy nagyobb perspektívából is meglehetősen itélmi politikumokat, vagy csak személyes jelenléteknél részletekhez tapadó szorosságával? Paál Árpádnak és Kós Károlynak udvariartlan dezavója Gulácsy asszony állításával szemben mindenestre kapóra jött e kérdés kiderítésénél. Ezt az udvariartlanságot magm részéről nem szeretném megtétezni kiváló íróhársammal szemben a harmadik vádpont második részének egészen brüszk visszautasításával. Eppen ezért Gulácsy Irén ama oldalszűrésára, miszerint ő emlékeznék, hogy Paált és Kóst én nemrégiben a politikai bírálat épolyp epés észrevételeivel illetem volna, mint amily hévvel állításaimat ma az ő nevével támasztom alá, mondom, erre én, csupán csak annyit válaszolhatok az általam nagyrabecsült írónőnek, hogy csak az emlékezete. Bár ha másfelől azt sem tartam emlékezete.

APOLLÓ MOZGÓ

Ma utoljára

Az iramszarvas csodája

Lagerlöf Zelmá világhírű regénye filmen.

Ezt megelőzi egy kacaglató Monty Banks burleszk.

nám becsületbeavágó dolognak, ha ugyanazon politikusok egy-egy cselekedetét gáncsolná, másik cselekedetét magasztalná a publicista. Mint ahogy nem tartanám dehonesztalónak, legfeljebb a meggyőződés szellemesen gyors metamorfózisának, teszem fel azt, ha valaki egy nagygyűlésre mint elkeseredett bernádyista ment volna el s a gyűlésről az ellenzéklet lemosolygó ugronista mezében tért volna vissza diadal-ittasan.

Szememre lobbantják továbbá az időszertütlenséget. Nem lett volna szabad — mondják — a pártot kritizálnom ma, amikor a párt szervezése javában folyik Váradon, helyesebben nehezen folyik, a torborzandók egyrésze nem jön a pártba s cikkem argumentumaival takarózhatik ezentúl az, aki a szervezetbe belépni nem akar. Jóllehet én az elmaradás indokát speciell egy fejletlen ipari és kereskedelmi városban inkább a szervezetet mindezt ideig állhatott, feudális színezetben látom s kevésbé egy poszteriális vezércikkben, mégis azt bátorodom mondani: aki akár óvatosságból, akár a lelkelvű nehezen kapcsolódó, s a szervezet leaderjei által érzékenységre hulló frázisok (például „fajiság”, „destrukció”) folytán marad távol a párttól, arra nézve egészen illuzórius, hogy van-e mivel indokolni a távolmaradást. A kritika sem várhat mindörökig. Négy éve mult, hogy a romániai magyarság eme arisztokratikus szerve semmi eredményt felmutatni nem tud. Éppen elég volt a tilalmi időből.

Az erdélyi magyarságot egyszer csak el kell indítani a cselekvés útján. S az indításnál mellékes kérdés, hogy nagymúltú, ősi családi tradíciókkal rendelkező urakat elevenjünkön érint-e az elragaszkodás. A székének indulnia kell s ha célt akar érni, a demokrácia útjára kell hajtania.

Tisztára abszurdum, hogy kisebbségi politikát, melynek lényege mindenkor jogkiterjesztés, oly elvek harcosaira bizzanak, amelyek elvek Brassóban is nagyszerűen beváltak, mint kirekesztő politikai eszközök. A kisebbségi politikának, igenis radikális eszméket kell szembeállítania a mindenkori kisebbségellenes kormányokkal. A román nemzetiségi politika annakidején harsányan követelt általános választójogot, földreformot a magyar kormánytól. És a magyar kormánynak mi sem volt könnyelműebb, mint hogy a progresszió eme magyar osztályoknál is fennálló követeléseithez a nagy nemzetiségi tömegek hasonló követeléseit is hozzájárultak. Persze, ha ma kisebbségen lévő publicista, vagy gondolkodó az ugronistáknak idevágó reciprocitást íavall, a válasz máris készen áll tetszetős demagóg formáiban: — destrukció!

Hát én igenis legyek destruktív az ő szemükben. Legyek destruktív akár Peredy György, akár Ugron István szemében, akit a nagykeresztért tisztelek egyénileg anélkül, hogy ezért a kitüntetésért rögtön alkalmassá nőne a kisebbségi politika exclusiv irányítására.

Mert fenntartom: az ő Magyar Pártjuk — vezetőségének mai összetételében — tipikus exclusivitás. Hogy nagy általánosságban miért, azt láttuk a fentiekből. Hogy várad s biharmegyei vonatkozásaiban miért, azt látni fogjuk itt:

Nagyváradot Thury Kálmánon kívül, akinek rátermettségét a kisebbségi politika vezetésére sohasem vontam kétségbe s akit teljes mértékben elismerem — két nyugdíjazott megyei főtisztviselő — és Kövér Gusztáv úr képviselték. Minden rokonszenvem ott van a nyugdíjasok mellett és nem akarom bántani a multat a megyeházi mentalitás hánytorgatásával sem. De az a magyar osztály, amit maguk szempontjából megható jóhiszeműséggel s igen áldozatos lelkiismerettel Werner Kálmán és Keszthelyi Zoltán képviseltek a velük egygondolkodású Kövér Gusztáv

urral egyetemben, az a magyar osztály itt Erdélyben mint effektív politikai tényező visszahozhatatlanul a mult rekvizituma. Ennek meglátásához nem is keselyű-szemek kellene, egyszerű, józan, reális látóképesség csupán! A történelmi változásokat ez az osztály legkevésbé volt képes átélni. Ez az osztály ma felmorzsolódott. Erdély magyarságának fenntartó négy eleme a munkás, a kereskedő, az iparos és a paraszt lett. Ha fennmaradásunk a román impériumon belül a messze jövőbe kiható erővel is megharcolható, nyelvi, kulturális, etnográfiai és nemzeti örökségünk továbbplántálására ez a négy osztály hivatott.

Ki képviselte Erdélynek egyik legfejlettebb ipari és kereskedelmi városát s egyik leggazdagabb agrárterületét, Váradot és Bihart ezek közül a nemzetfenntartó osztályok közül a brassói nagygyűlésen? Werner Kálmán, Keszthelyi Zoltán, Kövér Gusztáv, Hadházy Kálmán és Peredy György. Külön-külön és együttes véve valamennyiük kapcsolatát legnagyobb készséggel elismerem a magyar multhoz, sőt a beteg magyar erdélyi jelenhez is, de valamennyiük között kerekén kétségbevonom a magyar jövődől!

Hölgyeim és Uraim: Azt mondják Önök, hogy Brassóba mindenki elmehegett. Mehetett volna tehát Nagyváradról is az iparos, a munkás, a kereskedő és Bihartból a paraszt, hiszen a lapokban benne volt, hogy mindenki mehet. Nem mentek. Miért nem? „Mert gyávák!” — szokták mondani Önök.

Nos, ezt a gyávaságot is kétségbe vonom. Sem Zrinyi Miklósok, sem egri nők hősiessége nem szükséges ahhoz, hogy valaki egy kormányhatóságilag engedélyezett gyűlésen megjelenjen, ahol semmi egyéb nem történik, mint egy nagykeresztos mánás elnökké választása s egy dresszírozott székely teatrális mellrecapása: „én vagyok a nép.”

Nem, Hölgyeim és Uraim! Váradról nem bátorság híjján, de az érzelmi közöség hiányában nem vettek részt a nagygyűlésen munkások, iparosok és kereskedők! Hallottunk mi a Kereskedelmi Csarnokban is, munkásgyűléseken is merészebb szavakat, mint a brassói gyűlésen. De ott az embereket fűtötte a tudat, hogy egyéni sorsuk egy a kisebbség kollektív helyzetével! Ugyaz a tudat pedig teljes egészében hiányzott belőlük Brassóval szemben. De hiányzott a közösség megérettetésére való törekvés a brassói út

nagyvárad szervezőjéből, Peredy György kollégámból is. Érthetetlen okokból vék alá rejtette a nyilvánosság elől utolsó pengig formálisan eltitkolta, kik lesznek Brassóban Nagyvárad kiküldöttei. A sajtó többiben szolította fel a kiküldöttek neveinek közlésére, ám Peredy mindvégig a általános titkos kiválasztás ösdemokrat platformjára nehezített kérdéseinkkel szemben.

Hölgyeim és Uraim, bármit beszéljünk, bárholgy feszessük a dolgokat, Brassóban nem az erdélyi magyarság egyetemesített nagygyűlést, csak az erdélyi magyarság volt urainak volt az a konferenciája. Hogy népség is volt jelen staffázs-ként? Édes istenem! Hol nincs jelen a nép? Háboruban, forradalomban, vőroterrorban, fehér reakcióban, hol nincs az istenadta nép?!

Hölgyeim és Uraim! Ugy érzem, éppen elég ideig éltem türelmükkel s így most kvittek lehetünk. Engedjék meg, hogy köszönetet mondjak Önöknek, amier kabarávádjuk révén alkalmat nyújtottak nekem, a destruktív pártbomlasztónak nézeteim kifejtésére.

Minék végeztével bocsássák meg, hogy további jóéjszakát s szépálmokat kívánva mindhármuknak, konferansziáztisztemet beszüntessem s mélységes főhajtással eltűnik a függönyök mögött színük elől.

Igaz tisztelettel hívük:

Tabéry Géza.

DELAVARE BOR
különlegesség ismét kapható
Goldföder Józsefnél, Regina Maria-tér.

Figyelje a

HAJNAL és RÓZSA

kirakatait mert árakban vezet!!!

HASZNÁLJON
CSAK
„DURA”
ELEMÉKET!

Csak néhány napig
vásárolhat még
DERBY cipőket

15% árengedménnyel

„DERBY” CIPŐÜZLETEK:

I. Bulev. Regele Ferdinand 2. sz. Bazar-épület

II. Str. Avram Iancu (Kossuth-u.) 5. Gyárépület

III. Nicolae Iorga (Zöldfa-utca) 7. szám.

Egyes házasságkötésekbe nem mosult a hatósági beleszólás

Bjelik püspök pásztorlevelével adott közlést, mely érdekes miniszteri döntést hoz ez alkalommal nyilvánosságra. A pásztorlevél egyik pontja a vegyes házasságok esetében gyakorolt mai hatósági felfogást cáfolja kategorikusan meg. Az impérium átvétele óta a polgári házasságkötés alkalmával az anyakönyvi hivatalok egyenes ragaszkodására ugyan a szokás divik, hogyha az egyik házastárs fél gör. keleti, vagy gör. katolikus, a házasság állítanak ki, mely a szülőket illetendő gyermekeket illetőleg arra kötelezi, hogy a gyermek gör. keleti, illetve gör. katolikus lesz. A vegyes házasságok esetében tudvalevőleg a magyar törvények úgy intézkedtek, hogy a házasságok maguk közötti megállapodása a döntő. Egy legújabb keleti kultuszminiszteri rendelet, amint a püspöki pásztorlevelében olvasható, most felhívja a hatóságok, a lelkészek és az érdekeltek figyelmét, hogy

Egyes házasságkötéseknél továbbra is érvényben van az 1895-ben kelt magyar törvények szerinti csupán a házasságok akarata irányadó és abba beleszólása az anyakönyvvezetőnek, vagy más hatósági személynek nincs.

Ugyancsak érdeklődésre tarthat szám az a miniszteri intézkedés, mely 1923-ban 53158. szám alatt kelt s amely megtiltja a közigazgatási hatóságokat, hogy nemzeti ünnepek alkalmával az iskolai ünnepségek idejére és módoszataira ne adjanak utasítást, mert az egyedül az egyházak hatáskörébe tartozik.

Bjelik püspök pásztorlevelével tartalmazza a Biharmegyei Tanfelügyelőség 1923. 924. számú rendeletét is. A rendelet szerint mindazok a tanítók, akik 1924. évi nvarán a román nyelvű vizsga követelményeinek nem feleltek meg, a következő év nvarán megtartandó vizsgálaton újra vizsgát tartoznak tenni a kötelező román nyelvű tantárgyakból.

Az orth. izr. hitközség közgyűlése

A nagyváradai orth. izr. hitközség vasárnap délután közgyűlést tartott, amelyről a résztvevő kommunikát adták ki: A közgyűlésen a költségvetést tárgyalták le. A költségvetés, mint a költségvetésből látszik, a közgyűlési összegeket áldoz kulturális és jótékony célokra. Az iskolai kiadásokra 1.779.000 lei van előirányozva, amire a költségvetés bevétele 1.000.000 lei fedezetet nyújt. A helybeli és idegenben tartó rabbinok szubvenciója 36.000 lei, a Jeszode-Hatorah és Chinuch-Neon szubvenciója 96.000 leit tesz ki. Jótékony célokra fel van véve 370.000 lei. A költségvetés irányzatot alapos megvitatás után a közgyűlés elfogadta. A vezetőség ötéves tervet tesz a közgyűlésnek a hitközség tisztviselőinek fizetésjavítására vonatkozólag. A tisztviselők fizetése már több mint egy esztendő óta nem változott, holott a drágaság napról-napra növekedik. A közgyűlés ezidőközben a fizetésrendezést nem képes végrehajtani, hanem megbizta az elnökséget, hogy a tervbevitelt javítás 3 évig tartóan egy tételben utalja ki a tisztviselőknél. A 3 hónap alatt foglalkozni a rendszeres fizetésjavítással és annak fedezetéről gondoskodni fog. A költségvetésben mutatkozó deficitet és a mostan megszavazott kiutalások részbeni fedezését felemelték a liba gabelláját 10 leire, a csirke 4 leire és csirkéit 3 leire. — Január 1-től kezdődőleg.

A közgyűlés végén meghatározott szavakkal megválasztották meg Gottfried Emánuel, a hitközség egyik legkiválóbb, hosszú éveken

át volt tisztviselőjének: Singer Jakabnak hirtelen történt elhunytáról. A közgyűlés mely fájdalommal jegyzőkönyvíleg ad kifejezést és a családot kivonatban értesíteni rendeli el.

A közgyűlés helyben hagyta a bizottság

Emberhussal táplálkozott és embervérrel öntözte a kertjét

Ujabb borzalmas tömeggyilkosság Münsterbergben

Ugy látszik, ma már alig telik el hét, hogy a világ különböző tájékáról borzalmas tömeggyilkosságnak hírének hozná a távirót. A hannoveri tárgyalásnak izgalmai még élénken emlékeztünkben vannak és úgy képzelte mindenki, hogy Haarmann borzalmas kegyetlenségei páratlanul állanak a világ bűnkrónikájában. Hannover után — mint Boroszlóból jelentik — most a sziléziai Münsterbergből érkezik szinte fantasztikusan borzalmas tömeggyilkosságnak híre.

A sziléziai községben él egy Denke nevű gazdálkodó, aki

évek óta egész sereg vándorló iparoslegényt bescalt a házába, agyonverte őket, husukat beszóta, zsirjukat kiolvasztotta, hordókba raktározta el és azokból táplálkozott. Emberbőrből készült nadragtartókat viselt.

A községben régóta gyanakodtak Denke úrnémetre és többször vizsgálatot indítottak ellene, azonban mindannyiszor sikerült hazugságokkal kimentenie magát.

A Gyermekebarát Egylet közgyűlése

Nagy érdeklődés mellett tartotta meg vasárnap délelőtt a Gyermekebarát Egylet rendezési közgyűlését. Sulyok István elnök akadályoztatása miatt dr. Adorján Ármán ügyvezető elnök nyitotta meg a népes közgyűlést és meleg szavakkal üdvözölte a megjelenteket és hálás köszönetet mondott mindazoknak, akik az egylet működése iránt érdeklődnek. Örömmel állapítja meg, hogy az egylet feltámasztása óta megismosodva, lelkesen felkarolva, ismét elérte azt a színvonalat, amelyen városunkban 35 évi fennállása alatt működött. Hálás szívvel mond köszönetet a város vezetőinek, akik belátva az egylet áldásos működését, az eddigi városi hozzájárulást 100.000 lei évi összegben állapították meg. Ismerteti az egylet legközelebbi tervét, amellyel az eddigi jótékonyági akciót kibővíteni óhajtja. Így tervbe van véve egy harmadik napközi otthon felállítása a Kolozsvári utcán, még ezidén egy újabb cipőkiosztás, egy levestápláló felállítás, ahol minden szegény ember naponta friss levest kapna.

Az elnöki megnyitó után Tripsó Sándor főtitkár terjesztette elő a választmány évi jelentését. A nagy gondnal összeállított jelentés részletesen beszámol a Napközi Otthonok és a cipő és ruházati akció áldásos működéséről. Az 1923. évi telen naponta 60—70 szegény gyermeknek 3584 ebéd osztott ki, mely eredmény nem csak az élelmezés szempontjából értékes, de azért is nagy jelentőséggel bír, hogy a távoli városrészekben lakó gyermekek az időjárás káros behatásától megvédve, tanítás-közi idejükben meleg otthonra találtak s ezenkívül a gondos, rendszeres, tisztá ellátás s jóságos bánás nevelő hatásait is éreztették. Majd beszámol a főtitkár arról, hogy a múlt év telen az egylet 237 pár cipőt, 125 leány és 79 fiúrúkat osztott ki.

A nagy tetszéssel fogadott évi jelentés kapcsán dr. Edelmán Menyhért emelkedett szólásra, aki az összes tagok nevében hálás köszönetet mond Reizmann Mórnénak, Czifler Imrénének és dr. Adorján Árminnak, akik a nagy és nehéz munkából első sorban veszik ki részüket.

A zárszámadás és költségvetés tárgyalása után következtek a választások.

Tiszteletbeli tagokul megválasztottak: dr. Popovits Miklós, dr. Bucicó Coriolán, dr. Karácsonyi János és dr. Czifra Kálmán.

A megüresedett tisztségekre megválasztottak:

azon határozatát, hogy az idén a husvéti buzát a Sternberg és Trsa fugyivásárhelyi malmban örölteti, részben mivel ez ajánlat volt a legkedvezőbb, másrészt, mivel az országos orthodox központi iroda is felkérte erre.

Legutóbb, néhány héttel ezelőtt egy iparoslegényt csalt be magához, akit megvándélt.

Amikor a vendég az asztalhoz ült, Denke hátulról fejbevágta, de az ütés nem volt halálos és az iparoslegénynek sikerült elmenekülnie.

Nyomban a csendőrségre sietett, ahol feljelentette Denkét. Most nagy apparátussal folyik a vizsgálata.

A gyilkost letartóztatták, de az a fogásában felakasztotta magát, így a gyilkosságok motívumai ismeretlenek maradtak.

Ujabb jelentés szerint megállapítást nyert, hogy a tömeggyilkos

kertjében rebarbara-teát természetesen és azt embervérrel öntözte.

Valószínű, hogy Denke nőket is gyilkolt, mivel a közeli községből eltűnt két fiatal leány holttestét Münsterberg mellett földarabolva találták. A tömeggyilkos Denkét a községben jámbor embernek ismerték, aki régebben az evangélikus temetők alkalmával a keresztet vitte.

Elnökök: dr. Benedek Aladár, dr. Popper Ákosné, dr. Mórítz Ernőné.

Vigalmi bizottsági elnökök: dr. Popper Ákosné és dr. Mórítz Ernőné.

Igazgatósági tagok: dr. Popovits Miklós, Tordai-Molnár Géza, dr. Olasz Béláné, dr. Verzár István, dr. Demetrovits Elek.

A női választmány: Balog Árpádné, Csernák Béláné, Benedek Aladárné, dr. Dénes Sándorné, Erdős Zsigmondné (vasgyáros), Erdős Zsigmondné (szeszgyár igazgató neje), dr. Julier Vilmosné, dr. Lányi Józsefné, dr. Masznyik Elemérné, Lichtmann Miksáné, dr. Oláh Béláné, Szalai Józsefné, dr. Perczel Adolfné, dr. Rácz Ödönné, Solti Jánosné, dr. Spitzer Mártonné, dr. Tóth Ferenéné, Ullmann Istvánné, Wertheimstein Viktorné, Niszel Lőrinné.

A férfi választmány: dr. Czeglédi Miklós, Erber Dezső, Bazill Mihály, Gróf László, dr. Sovrea Valér, dr. Oláh Béla, Weiszlovits Emil, Peredy György, Hilt László, dr. Erdélyi Szevér, dr. Istvánffy István.

A kath. nővédő táncos SZILVESZTER ÉJE
a Katholikus Körben.

UJÉVIG
szenczáclós kedvezmény
SZÉKELY
POSZTÓÁRUHÁZBAN Str. Avram Iancu (Kossuth-u.) 5.
Minden ezer Lelen felüli vevő egy fl. nadragra és kettőezer Lelen felüli vásárló pedig egy férfi nadragra való szövetet kap teljesen ingyen ráadásul.
E kedvező alkalmat ne mulassza el senki.
Szigorúan szabott árak!

Másról nem beszélnek

városszerte, mint arról az elegáns, kedélyes és nívós műsorról, ami Szilveszter-éjszakáján fog a Kereskedelmi Csarnokban, világvárosias kabaré-műsor keretében leperegni. Dr Popper Ákosné kifinomodott izléssel, páratlan tapintattal és mindenre kiterjedő figyelemmel intézi az estély egész rendezését, míg a kabaré műsorát Fischerné Becker Aranka állította össze, abszolút művészi érzéssel. A bájos Demetrovits Baba magánszáma, a Madas-művészpár egy kis egyfelvonásosban, szenzációs árnyképtánc, amit Nagyvárad egyik legszebb fiatal uriaszonya mutat be, Bihari Sándor szeparé jelenete, Herschdörfer Ella kupléi, tánclettősök, szilveszteri szimbólum, melyben Nagyvárad legbájosabb női résztvevőinek, végül, de nem utolsósorban: szellemes konferansz szerepelnek a műsoron. A kabaréval kezdődik az estély, pontosan 10 órakor, ezért jó lesz, ha mindenki idejében elfoglalja a helyét.

Ezenkívül lesz természetesen egyéb szórakozás is a Csarnok Szilveszterén. A barban, ahol szép uriaszonyok és leányok szolgálnak ki, program lesz: a tánc és a zene. Éjfélután szabad színpad, amelyen mindenki felléphet.

Az estély rendezősége felhívja a Csarnok tagjait, hogy jegyüket váltsák ki a titkári hivatalban. Ugyanide forduljanak azok, akik meghívót még nem kaptak, de ott akarnak lenni.

ÜLDONSÁGOK

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL
STRADA PRINȚUL CAROL (VOLT SZILÁGYI DEZSŐ-UTCA) NO. 6.
Kiadatlépjénos:
BONNENFELD ADOLF BESZÉNYTÁRSASÁG
ELŐFIZETÉSI DÍJ:
Helyben: egy hóra 50, negyedévre: Viddien: egy hóra 60, negyedévre 150, félre 300, egész évre 600 Lei, 180, félre 360, egész évre 720 Lei
R. „Nagyvárad” telefon száma 38
Előfizetéseket és hirdetéseket elfogad a kiadóhivatal és a Híradó Hírlapiroda (Telefon 13-01)

EGYES SZAM ARA BUCURESTIBEN 4 LEI 50 B.

MA

FILHARMONIKUSOK
HANGVERSENYE

a Kath. Körben este 9-kor

* A liberális párt gyűlése. A liberális párt biharmegyei és nagyváradai választmányának vasárnap dr Popovici Miklós preiektus elnökségével igen látogatott ülést tartott. Az ülés a tisztikart egészítette ki. A jelölések során dr Cozma Gábor szenátor és Negru Vasile a párt osztatlan bizalmáról biztosították a prefektust. Candrea János dr, Domocos lelkész és Barbu Romulusz tagokból álló jelölő-bizottság kandidálása után egyhangú lelkes felkiáltással Popovici Miklós prefektust és Negulescu képviselőt alelnökké, Pacala György gyógyszerészt főtitkárrá, Papadoff Teodort pénztárossá és Roxin Györgyöt háznagygyá választották. Ezután tárgyaltak Hasas Sándor és társai beadványát, amely Coste István belényesi tanár kizárását indítványozza. Cosma Gábor szenátor, aki ellen Coste már régóta valóságos kampányt folytat, elégtételt kér a párttól Coste viselkedésével szemben. Harminc éves szepőlőten közéleti tevékenysége folytán nem tűrheti, hogy féltékenyen őrzött becsületét bárki is sárba tapossa. Domocos István lelkész szintén elítéli Coste demagógiáját. A választmány ezután kimondta, hogy Coste Istvánt a pártból kizárja. Barbu Romulusz javaslatára kimondták, hogy sűrűn fogadják látogatni a pártklubot. A prefektus

indítványára úgy határoztak, hogy a párt tagjai csütörtökön és szombaton délután 5 óratól kezdve összejönnek eszmecsere a klub helyiségében.

* Jogászhalál. A Kereskedelmi Csarnok nagytermében tegnap este tartotta meg a nagyváradai jogászfizetség kitünően sikerült műsoros táncestélyét. Az estélyen Nagyvárad román társadalmának színe-java megjelent és a hajnali órákig fesztelen hangulatban folyt a mulatozás. A bevezető műsor különösen értékes volt. A Bajazzók opera egyik részletét Popa Demeter énekelte el kivételes készséggel, pompásan. Anca Leontin zongoraszóloja művészi teljesítmény volt. Bárdossy Causis nagy hatást keltő, frappáns szavallattal, George A. Petre saját költeményének felolvasásával arattak sikert. Anca és Torszan joghallgatók duettje után Marcus Rita és Marcus István énekszámait követték, akiket színni nem akaró ovációval fogadott a közönség. A jogászok kitétek magukért, a műsor, a rendezés egyaránt nívós volt és a közönség meggyőződött róla, hogy az estély megérdemelte azt a szép felkarolást, amelyben része volt.

* Kormos József halála. Nagyvárad közgazdasági életének kinagasló és számottevő egyénisége: Kormos József, az Egyesült Bank és Takarékpénztár igazgatója, egy heti betegség után 58 éves korában meghalt. Nemcsak bankkörökben, de a társadalom minden rétegében osztatlan részvételt váltott ki Kormos József halála. Nagyvárad ember volt, résztvevő komoly és eredményes munkásságával egy sereg közgazdasági akcióban és szavának, ténykedésének súlya volt. Mint könyvelő — melynek különben legkiválóbb szakembere volt — kezdte bankpályáját és több mint két évtizeddel ezelőtt lépett — a fuzió alkalmával — az Egyesült Bank kötelékébe és szorgalma, fáradhatatlan munkássága összeforrott a bank fejlődésével és szép karriert futott meg. Az Egyesült Bank igazgatója — érdemeinek elismerésül — három esztendővel ezelőtt igazgatónak választotta Kormos Józsefet. Hetekkel ezelőtt tüdőgyuladást kapott, ágyának esett, de szervezete nem tudott megküzdeni a betegséggel és tegnap este szenvedéseitől megváltotta a halál. Elhunytát édesanyja és egyetlen leánya Kormos Klára gyászolják. Kormos József temetése ma, kedden délután fél 3 órakor lesz a Vámház-utca 39. sz. gyászházból. Tiszteletőrtsái, barátai, jóismerősei részéről nagy részvétel nyilvánílt meg.

* A „Helikon” akciója a műpártoló közönség érdekében. A „Helikon” kiállítási szalon Str. Bratianu No. 1. (v. Szaniszló-u.) feladatát tűzte ki igazi művészi értékeket, sorozatos kiállítások keretében bemutatni. Ennek feladatát a legnagyobb anyagi áldozatok árán is, következetesen a nemes cél érdekében, kitartóan teljesíti. Most az új esztendő küszöbén tekintettel a nehéz gazdasági helyzetre, hogy a műpártolást a közönség minél szélesebb rétegeiben lehetővé tegye, a Helikon vezetősége a részletfizetésre való eladást vette programjába, olyan módon, hogy mindenkinek alkalma legyen könnyen törleszthető havi részletekben vásárolni és jogos művészi igényeit kielégíteni. A Helikon ezen új akciója, mely egyenlő mértékben akarja úgy a művészek, mint a közönség érdekeit szolgálni, már a Barát Móric jelenlegi gyűjteményes kiállításán életbe lép. A Helikon állandó kiállítása Str. Bratianu (Szaniszló-u.) 1. Belépődíj nincs. Nyitva egész nap.

* Karácsony a mezőtelegi gyártelepen. A Biharszilágyi Olajipar RT. mezőtelegi gyártelepén példaadó karácsonyi ünnepséget rendezett a gyár munkásai gyermekeinek Réberger igazgató. Karácsonyfát állított fel és negyvennégy munkásgyermeknek ruhát, cipőt, édességeket helyezett

tetett az igazgató a karácsonyfa alá. gyermekek szüleikkel jelentek meg a keves ünnepségen, ahol az igazgatót kivétel volt Muntean szenátor, a gyár tisztviselő kara és a helyi intelligencia közszámasan.

* Az osztrák vasutak menetdijai újévtől 50 százalékkal emeltettek. A menetjegyirodában előbb megváltott jegyek ráfizetés nélkül 2 hónapig érvényesek.

* Budapesti futbalcsapatok külföldi győzelmei. Budapestről jelentik: Az M. T. R. Ellserfeldben mérkőzött vasárnap a Sport und Spielvereinell. — A magyar csap mindvégig fölénytel játszott és 4:0-r győzött. A gólokot Orth, Jenny és Senke lőtték. A budapesti Vasasok Frankfurtban az ottani Eintrachtall mérkőzött. A Vasasok nagy tartalékkal vették fel a küzdelmet a komplett csapat ellen. Első félidőben Abay egy, Takács két gólt lőttek, a németek pedig egyet. Végeredmény 4:3 a Vasasok javára.

* Kósa György hangversenye. Tegnap este, a Katolikus Körben, forró ünnepelésben részesítette Nagyvárad koncertjáró közönsége Kósa Györgyöt, ezt a kivételes talentum zongoraművészt, akorábbi szerepléseivel, mint Hubay Jenő, Telmányi és Bokor Judit virtuoz-kísérője már nagy elismerést és érdeklődést váltott ki. Az önálló hangverseny csak be igazolta Kósa György kitünő technika felkészültségébe, önálló és eredeti föltölgésébe vetelt hitet. Chopin Des-dur Preludejének, Beethoven Appassionata szonátájának interpretálásával nagyot adott de a Bach-Bussoni Toccata-ja és Fugájának előadása is minden árnyalatig vérbeli művészletjesítmény volt. A nem nagyszámu hallgatóság szűnni nem akaró ovációjára a művész ráadással volikénytelen műsorát megtoldani; Schubert: „Moment musicaljának”, Beethoven: „Eccoses”-ének és egy Chopin valcernek bravuros megszólaltatásával. A hangverseny az idény kiválójai közt is elsőkelő helyet biztosított a kiváló művésznek.

* Karácsonyi ünnep a vitéz-utcai állami elemi iskolában. A vitéz-utcai állami elemi iskolában karácsony napján felemelően szép ünnepélyt rendeztek, mely példaadó lehet minden iskolák igazgatóságának. Firu Miklós, az iskola igazgatója hetek óta gyűjtést folytatott, hogy az iskolába járó szegény gyermekek felruházhassanak. A gyűjtéshez tekintélyes összeggel járult hozzá a görög keleti egyház, de nagyobb összeget adtak magánosok és a pénzintézetek is. Az ünnepségen Firu igazgató beszédet intézett a növendékekhez. Hangsúlyozta, hogy ez az iskola állami intézmény és így nem lehet különbséget tenni a románok és magyarok között. Az összegyűjtött pénzről ruhát és cipőt vásároltak és szétosztották az iskola növendékei között. Nem tettek senkivel kivételt. A 94 gyermek közül 27 magyar kapott ruhát, meg cipőt. Dr Popa György közigazgató felesége és Horváth Endréne esperesné kalácsccsal vendégelték meg a gyermekeket. Befejezésül dr Lázár Aurél mondott beszédet, aki méltatta ennek a ténynek a szépségét és fontosságát.

Eladó

holmikat
kér
sürgősen

a „Dorotheum”

árverés rendező iroda

Strada Ciorogariu (volt Uri-utca)
Premontret gimnázium I. emelet

* Választás a neológ hitközségben.

Vasárnap ejtették meg a képviselőtestületi választást a neológ izr. hitközségben. A képviselő testület három évre újonnan megválasztott tagjai a következők: Vajda Sándor, Fenyő Ferenc, Markovits József, Szegál Samu, Fehér Márton dr., Gál Jenő dr., Hartmann Sándor, Láng Samu, Markovits Henrik dr., Vály Péter dr., Poldesz Richárd, Grünstein Béla, Lévai Béla dr., Perczel Adolf dr., Beck József, Kemény Béla, Róth József, Schwartz Ernő, Faragó Viktor, dr. Grósz Samu, dr. Schwarz Gyula (La Roche és Darvas-cégtől), Bardo Imre dr., Bieffer Endre dr., Farkas István, Luszitig Soma, Wertheimstein Viktor, Gerő Sándor, Nagy Béri, Schwartz Adolf, Ince Lipót, Schwartz Béla, Margittai Samu. Az időközben megüresedett helyekre két évre megválasztották: Rosenzweig Armin, Huszár Adolfot, Dénes Sándor dr.-t, Rein Marcellt, Adorján Emil dr.-t, egyévi időre: Erdős Adolf dr.-t, Grünvald József, Weisz Géza. Szavazatot kaptak még: Vámos Dezső, Faragó Vilmos, Pogány Artúr. A választáson Fegmann Armin elnököt, a egyzökönyvet Réti Ignác dr. vezette, míg választási megbízottakként Markovics Henrik dr., Schwartz Mór és Markovics József szerepeltek.

* A Principole Mircea Egyesület január 6-iki műsoros tancsélye a Kath. Körben.

Óriási érdeklődéssel várja a közönség telekezeti különbség nélkül ezen látványos estélyt, melyre dr. Bucio Coriolanné urnó vezetése alatt körültekintő gondokkal készül a rendezőség. Az előkészületekből ítélve, ez a nagyszabású tancsélyi szennáció lesz a farsangnak. A terembe varázsolt téli táj, a bájos farsangi felvonulás, aktuális stancák, pompás táncok, és vig jelenetek mindenkinek remek szórakozást fognak nyújtani. Madas, Stoll és Bihari Nándor a Mária királyné színésznő népszerű művészei is fellépnek. Jegyek a rendezőség tagjainál és a Központi Újságirodában kaphatók.

* A Moskovits-ipartelepek rendes évi közgyűlése.

Az idei közgyűlések sorozatát a Moskovits-ipartelepek r.-t. nyitotta meg. Ez a hatalmas fejlődésnek indult, egyre terjeszkedő iparvállalat vasárnap délelőtt tartotta évi rendes közgyűlését, amelyen az igazgatóság beszámolt az elmúlt év munkásságáról. A közgyűlésen dr. Moskovits Miklós igazgatósági elnök másirányú elfoglaltsága miatt dr. Zigre Miklós elnököt, akinek felkérésére a jegyzőkönyvet Kálmán Oszkár igazgató vezette, a jegyzőkönyvet Halász Gyula és Luszitig Simon hitelesítették. Az elnök bejelentése után, amely szerint dr. Moskovits Miklóst a közgyűlésen dr. Szirmay Lajos képviseli, áttértek a napirend tárgyalására. Az egyes napirendi pontokat dr. Zigre Miklós ismertette. A közgyűlés ratifikálta az 1924. november 16-án megtartott rendkívüli közgyűlés határozatait, majd tudomásul vette az igazgatóság és a felügyelő-bizottság jelentését, valamint a betegjéztől származásokat és a felmentvényt megadta. Az új igazgatósági és felügyelő-bizottsági tagok választásának megkezdése előtt dr. Zigre Miklós elnök meleg részvétellel emlékezett meg Balogh Vilmos igazgatóságitag haláláról és javaslatára az elhunyt érdemeit jegyzőkönyvileg örökítették meg. Ezután megkezdtek a választásokat, majd a közgyűlés hozzájárult az előterjesztett alapszabálymódosításokhoz. Dr. Zigre Miklós elnök köszönetet mondott a vállalat tisztviselőinek és munkásainak odaadó munkásságáért és a közgyűlést berekesztette.

* Szilveszter-estét tart a Kath. Növendő

a Kath. Kör nagytermében szerdán, 9 órai kezdettel. Kimondott műsor nem lesz, de sok érdekes meglepetésre készülnek éjfélok. Terített asztalok, meleg és hideg ételek, italok. Az új évet megünnepeli sok sok szép és fiatal leány, akik a jövőt tájéka a szemlélő szemei elé. Kedély és jókedv, tánc, sok tréfa, szóval a rendezőség azt szeretné, hogy mindenkinek kellemes és boldog új éve legyen. Meghívót nem küldtek szét, de azért mindenki ott legyen a káprázatosan díszített nagyteremben. Pompás

jelmezek fognak felvonulni, de a jelmez nem kötelező. Minden szépséget felhalmoznak az egyet vezető nőgyei, csak hogy minden kíváncsiat kielégíthessenek a város társadalmát összerömrítsék a kellemes esélyre. Jegyek előre válthatók a Hangya fúttai üzletében. Belépő-jegy 50 lei, táncos-jegy 20 lei. Minden jövedelem jótekonny célú szolgál, szegény családokat, elhagyatott asszonyokat segítézenek ve e.

* A verekedők megverték egy rendőrt.

Szombat este a vágóhid előtt összeverekedett Mészáros Imre hentes-szegéd egy társával. Az ott posztoló Laskai József rendőrodament, hogy szétválassza a verekedőket, mire Mészáros Imre a rendőrt földre teperte és megverte. Ujabb rendőri segítség jött, akik a rendőrségre kísérték Mészáros Józsefet és tegnap átkísérték az ügyészségre. Mészáros József ellen hatósági közeg elleni erőszak címén az eljárást megindították.

* A Nagyváradi Városi Vasut ezen-

nel közzéteszi, hogy az 1924. évre kiállított valamennyi szabadjegy és utazási igazolvány 1924. december hó 31-ével hatályát veszti. Mindazok, akik érvénytelen szabadjeggyel utaznak, jegy nélkül talált utasoknak tekintetnek és az üzletszabályzati határozmányok értelmében bírságként a rendes menetdíjnak a négyszeresét tartoznak megfizetni. Az igazgatóság.

* A Gyermekbarát Egylet teadél-

utánja. Megemlékeztünk arról, hogy a Gyermekbarát Egylet e heti öt órai teáját december 30-án, azaz kedden tartja a Royalbuffet helyiségeiben. A fényesnek ígérkező teadélután háziasszonyai a következők lesznek: Torday Molnár Gézané, Mihelffy Pálné, dr. Mórity Ernőné, dr. Perczel Adolfné, dr. Thüry Kálmánné, Lichtmann Miksáné, Balogh Leoné és Munk Mórné.

* Megszüntették Roeder Sarolta ka-

maranékesnő ellen az eljárást. Budapestről jelentik: Pár héttel ezelőtt megírtuk, hogy a rendőrség Messler Matild 19 éves varrólány feljelentése alapján eljárást indított Roeder Sarolta kamaranékesnő ellen, akit azzal vádolt meg, hogy a Dunapalotaszállóban levő lakásán hónapokig meztelenül zárva tartotta és szexuális vonatkozásban üttötte, verte. Roeder ellen az ügyészség beszüntette a vizsgálatot, mert kiderült, hogy Messler állításai nem felelnek meg a valóságnak, különben is az előkelő kamaranékesnő 11 millió koronát fizetett le kártérítésként a leánynak. Érdekes, hogy beteges hajlamu emberek a világ minden tájáról levelekkel árasztották el Roeder Saroltát, akinek a fényképét szennációs tudósítások keretében az amerikai lapok is közölték. Így a levélírók között van egy amerikai fiatal kereskedő, aki pontos címét és nevét is megírta. Egy 60 éves frankfurti bankár könyörögve kéri a kamaranékesnőt, hogy az ő költségén látogassa meg és tegye meg egyszer boldoggá.

* Karácsony első napján is nagy kö-

zönség látogatta Barát Mór festőművész képkiallítását a Helikonban. Különösen tetszett a Szebenben festett utcarészletek és az Olt völgyében festett tájképek. Elragadtatással nézték bravúrosan megfestett aktaikt. Barát festőművész képkiallítása december 30-án zárul. A Helikon kiállítási helyisége Str. J. C. Bratianu (Szamiszló-u.) I. egész nap nyitva. Belépődíj nincs.

Havas és Grünfeld posztóáruház szövegei legjobbak, legolcsóbbak. Str. Avram Jancu 8.

Szilveszterkor éjféli előadás

vigátékokból összeállítva az Apollóban.

* Franz Steiner bécsi kamaranékes dalestélye január 22-én. Jegyek a Hegedűs Hirlapírodában.

* A Protestáns Nőegylet teaestélye.

A Protestáns Nőegylet vasárnap, január 4-én, este 6 órakor a református tanítónőképző nagytermében táncos egybekötött tea-estélyt tart. A jövedelmet a ref. fiúárvaház céljaira fordítják.

* Magyar munkásokat tartóztatott le

a francia rendőrség pénzhamisítás gyanúja miatt. Párisból jelentik: A rendőrség angol bankjegyhamisítás gyanúja miatt tartóztatotta Német Béla magyarországi illetőségű pincért, Fischer Béla, Eckstein Imre és Schlésinger Jenő magyarországi munkásokat.

* Amerikából adakozik egy volt

nagyváradi ember. Amerikából hezött levelet a posta szerkesztőségünknek egy régi előfizetőnkől, amelyben a következőket írják: Igen tisztelt Szerkesztő úr! A nagyváradi zsidó leányárvaház és a zsidó fiúárvaház javára küldünk 250—250 leit házasságunk évfordulója alkalmából. Munkás emberek vagyunk, szívesen adunk az óhazai szegényeknek, amennyi tőlünk telik. Tisztelettel Schwartz Armin és neje volt nagyváradi lakosok. Newyork, Brooklyn, Messerel str. 18. U. S. A. — A levélben mellékelte ötszáz leit rendeltetési helyére továbbítottuk.

* Orvosi hír, Dr. Rottmann Hugó

fűl-, orr-, gégeorvos hazaérkezett s rendelését Str. Reg. Ferd. 10. (Stern-palota) ismét megkezdte.

* Kocián Jánoszláv, az egész világon

ünnepelet hegédűfenomén január 8-án, hangversenyez.

* Ujra megjelenik az Ember. Gondör

Ferenc lapja, Az Ember karácsonykor újra megjelent s Romániában is árusítani fogják. Egyes szám ára 15 lei. A most megjelent szám 32 oldal terjedelmű.

* Az Orvos-Gyógyász Egylet fo-

lyó hó 30-án (kedden) délután 6 órakor a Bábaképződzében szakülést tart. Tárgysorozat: Dr. Pollatsek Pál referáló előadása: A protein therapia.

* Választás Váradelencén. Nagy iz-

galmak között zajlott a v.-velencei közbirtokosság tisztújítása vasárnap délután. Az elnöki állásért négy jelölt küzdött, különösen a Dancse és Jónás-párt között volt nagy küzdelem, amely végül a Dancse-párti jelentékeny győzelmével végződött. Az eredmény a következő: Elnök: Dancse János 101 szavazattal. Alelnök: Papp Lajos 59 szavazattal. Pénztáros: Kiss László 64 szavazattal. Jegyző: Márkuz János 72 szavazattal. Tanácságokká megválasztották: Pogány János, Serac Aurél, Török Sándor, Tikos András, Bogye Flóra, Pánya György, Fodor Lőrinc, Jónás Mihály, Steiner Simon, Osztelny János. Muresán Péter és Középepy Kálmán tagokat.

* A Nagyváradi Városi Vasut Igazgató-

sága tudatja, hogy a kedvezményes bérletjegyek kiadása kezdetét vette. Kedvezményes bérletjegyekre csakis köztisztviselők, vármegyei és városi tisztviselők tarthatnak igényt, akik végleges alkalmazottak és egyedül fizetésükre vannak utalva. A kedvezményes bérletjegyekhez szükséges egy jókarban levő arckép, amelyen a személyazonosság és szolgálatbanlét a hivatalfőnök által igazolandó. Munkásoknál az arcképen igazolandó a szolgálatadó által az illető személyazonossága és a betegsegélyező pénztár bizonyítványa, hogy az illető betegsegély-egyleti tag. Tanulónál az igazgató, vagy osztályfőnök igazolása szükséges az arcképen.

* Halálozás. Dr. Hajdu István, a

Marosvásárhelyen megjelenő Székelyföld szerkesztője, a Magyar Párt intéző bizottságának tagja, hétfőn hosszas betegség után meghalt. Temetése szerdán lesz.

* Bukarestbe szökött egy Haskell-girl. Budapestről jelentik: A fővárosi operett-színház tulajdonosa Blumenthal, aki több amerikai színházat is bír, egy új revü számára Budapestre vitette Haskell nevű rendezőjét 16 londoni és newyorki táncsnővel együtt. A Haskell-girlök között, akik nagy feltűnést keltettek Budapesten, most a szébbomlás folyamata indult meg, mielőtt a revü színre került volna. Kettő közülük súlyosan megbetegedett, egy pedig egy parkettáncossal, akivel nagyon megszerették egymást, Bukarestbe szökött.

* Szilveszter a Munkás Otthonban. A Kultur-bizottág kezdeményezésére műsorral egybekötött Tea-estélyt rendez az összmunkásság a Munkás Otthonban. A szervezett munkásság együtvé tartozandósága szimbolikusaként itt is együtt kíván lenni, mikor bucsut vesz a sok és nehéz megpróbáltatásokkal tele ós esztendő. Bár ha ennek az estélynek a megtartásánál figyelembe kellett venni a Munkás Otthon befogadó képességét, a rendezőség minden igyekezete oda irányult, hogy mindenki kényelmes elhelyezést nyerjen. Mithogy résztvételi jegyek korlátozott mennyiségben lesznek kibocsátva, figyelemztetünk minden szervezett munkást, hogy jegyről idejekorán gondoskodjék. Jegyeket már ma reggeltől kezdve a Munkás Otthonban, a Szaktanács irodában lehet előjegyezni. A rendezőség.

* Kifosztottak egy lakást a Cuza Vodă-után. Szombat este kilenc és tíz óra között kifosztották Grósz Jakab kereskedő Str. Cuza Voda (Szacsavay-utca) 60. szám alatti lakását. Az ismeretlen tettesek feltörték az ajtót, a szekrényeket, az összes ékszereket, mintegy tizezer lei értékben elvittek. Köztük volt egy antik női aranyóra hosszú láncsal, azonkívül régi magyar papírpénzt is elvittek pár száz lei értékben. A rendőrség központi büntügyi osztálya megindította a nyomozást ez ügyben.

* A hírlapelárusító bódék felépítése. A hírlapelárusító bódék felépítése tárgyában tegnap tartotta meg a város az árlejtest. Négy ajánlat érkezett összesen be. Grünbaum Vilmos asztalos 250,360 lei, Répánszky József 281,314, Czina István ács 300,474. Bende Gyula és Szász Mihály 247,819 leit kérnek a tizenegy csinos, festett, bádóg fedelű, állandó jellegű hírlapelárusító bódék elkészítéséért. A tanács legközelebbi ülésén fog foglalkozni az ajánlatokkal. A bódék előreláthatólag februárra már el is készülnek.

* A kanonokok házai adómentesek. A nagyváradi gör. kath. kanonokok lakásai régebben nem voltak adómentesek. Már régebben megindult annak a kérdésnek tisztázása azon az alapon, hogy a kanonokok házai nem hoznak jövedelmet, mert a kanonokok természetben kapják lakásaikat s a kanonoki házakban más nem lakik, csak ők. Más vagyona a káptalan-nak nincs, mint a négy ház, amelyről szó van. Most pedig az államtól kapják a kanonokok fizetéseiket s lakbért nem kapnak, mert természetbeni lakásuk van. Ha tehát adót kellene fizetni a kanonoki lakások után, úgy festene a dolog, hogy az állam magamagát adóztatja meg. Ezen az alapon a káptalan képviselőjében dr. Rednik Gábor az adókövetésnél kérte a káptalani házak adómentességét. A pánzügyi igazgatóság adókövető s felebbezési bizottsága a kérelmet elutasította. Dobos Constantin tanácsa tegnap vette tárgyalás alá a felülvizsgálati kérelmet s a törvény 17. szakaszának 6. pontja alapján a gör. kath. kanonoki házakat az adófizetés kötelezettsége alól mentesítette.

* Adakozás. Fazekas Gyula Beöthy Ödön-utcai pékmester a karácsonyi ünnepek alkalmával 280 kg. kalácsot adott az elmekórház betegei, ugyszintén nagyobb mennyiség kalácsot a zsidó és a református fiúárvaház részére.

* Gyors és enyhe hatása van a Purgónak eredeti dobozban. 6

LEGUJABB

Öt áldozata van eddig a münsterbergi tömeggyilkosnak

Boroszlóból jelentik: A münsterbergi tömeggyilkosság részleteinek kinyomozására az egész rendőrség talpra állt. A nyomozást megnehezíti az a körülmény, hogy Denke áldozatait vándorló iparossegdek voltak, akik kóboroltak az egész országon, de sehol sem tartózkodtak huzamosab bideig. Eddig még egyetlen áldozat hozzátartozói sem jelentkeztek a rendőrségen. Denke a rendőrségi cellában fel-

akasztotta magát s így a borzalmas titkot magával vitte a sirba.

A rendőrközegek ásatásokat rendelték Münsterberg környékén, minden eredmény nélkül. Denke a meggyilkolt emberekől lisztát vezetett. Egy ilyen lisztát Denke lakásán megtalált a rend-rség,

amelyből eddig öt áldozat kiletét sikerült megállapítani.

* Billiárdverseny a Bihorul (Lloyd) kávéházban január hó 19-én.

* A kereskedelmi alkalmazottak és tisztviselők táncmulatsága egyes lapokban tévesen 13-ára lett meghirdetve. Ezért szükségesnek tartjuk ezuttal nyomatékosan föl hívni mindenki figyelmét arra, hogy ezen mulatság január hó 3-án lesz megtartva.

* A budapesti gabonatózsde. A budapesti hétfői gabonapiac szilárd. Tiszavidéki búza 555, rozs 442 fél—445, zab 417 fél—420 tengeri 257 fél, árpa 400—410 ezer korona.

* Missis Maud a genoulatolvasások királynője, Str. Printul Carol (Szilágyi Dezső-u.) 21. szám alatt fogad egész nap.

* A Népkenyha céljaira adakoztak: K. Gy. 100, Klein Izidorné 200, Lang Samuné 200, Elené Fűri Vilma édesanyja emlékére 150, Balogh Apádné 100, Klein Ignác és neje 100, Stern Endre 100, ifj. Berger Sámuelné 100, Vadász Sándorné 100, Fischer Jenőné 100, ifj. Silberstein Arminé édesanyja halála év. 100, Szirmay Rezsőné fia emlékére 100 leit. Továbbá: Szudries—Petrossi rt. 10 m. tűzfát, Nagyvárad Gőzfűrészt rt. 5 m. fát, Neumann Zsigmond 1 zsák liszt, Singer Artúrné 3 kanál, K. R. né káposzta, zöldség. Mindezen adományokat hálásan köszöni a Népkenyha elnöksége.

* Székrekedésnél, gyomorrontásnál, vegyen Purgót eredeti dobozban.

* Új cégek Nagyváradon. A nagyváradi törvényszék céghivatala a következő új cégeket jegyezte be: Celuloid kefégyár r.-t. Alapítóke egy millió lej, ezer darab ezer lej névértékű részvényben. Az igazgatóság tagjai: dr. Bleyer Endre, Gyenes Károly, Vargha László és Aron József. — Timisiana gazdasági és hitelbank r.-t. Főtelep Temesvár, fiókiintézet Nagyváradon. Az igazgatóság tagjai: dr. Cosma Aurél, dr. Borca Dimitrie, dr. Arzenovici Gyula, dr. Meziu Valér, dr. Georgevici Lucian, Pantelimon Sifescu, Goldis László, dr. Pop-Csiresó István, dr. Corneanu Petru és Terebentiu Vasile. A céget jegyzi dr. Erdélyi Széver cenzor, Patrulban Miklós igazgató együttesen. — Lloydul Roman általános biztosító r.-t. Tőke 3 millió lej. 6000 darab 500 lejes névértékű részvényben. — Galvani elektromechanikai és galvanoplasztikai r.-t. Igazgatók: dr. Rezső Mór, dr. Papp János, Vámos Dezső, Hajós Sándor, Szemere Miklós, Heidelberg László, Fuchs Viktor és Tsa vámiroda. — Chemnitz szövött áru behozatali társaság Guttman Mór és Horváth Imre. — Dacia Romana Biztosító r. Igazgató Papoudoff Teodor. — Vásárhelyi Ecetgyár, Amigó Ella. — Bernáth Miklós fűszerkereskedő; Adler Emil szállító-cég; Alkalmi Áruház, Schwartz Lajos férfi-szabó; Fodor Dezső kereskedő; Acida vegyigyár Ullmann István.

* Szavazzon a közönség! Kocián három műsort küldött be a Musica hangverseny vállalatához, amelyekbe a közönség betekintést nyerhet és 5 napon belül leadhatja szavazatát.

* Ki árusít gyermek, fiu és leánycipőt? Csak a „Fecske” áruház Zsigmond és Adler Str. Nic. Jorga (Zöldfa) 8. sz.

* Bársony és filz-modellek legolcsóbban Moskovits Etelkánál.

Darvas harisnyai legjobbak!

* Női kabátokat mai naptól kezdve mélyen leszállított árakban árusítom Model Áruház Str. Vlahuta, Szt. János-u. 6.

* Rövid idő alatt elsajátítható női ruha szabászati tanfolyam nyílt. Saguna, volt Kapucinus-utca 16. szám. Kapu alatt. Schwartz Jenő.

AZ ÁLLAMPOLGARI NÉVJEGYZÉKBŐL KIMARADTAK FIGYELMÉBÉ! Felebbezési román nyelvű blanketták kaphatók a Hegedüs Hirlapirodában

* Legjobb villanykörtel telefonkészülék és szométer raktáromról nagyban és kicsinyben. Telefon és villanyserelést, minden fémipari és esztétikai munkát, javításokat igen szolid áron vállal Rajz Andor elektromechanikus Szalárdi-utca 8.

* Legjobb arcszépítő Földes Margit-krém.

Gyönyörű jelmez album kapható a Hegedüs Hirlapirodában.

* Tisztviselőnk és tisztviselő a legméltányosabb árendéményben részesülnek Rimanóczy-utcán, a Royal melletti Kertész Reklám divatáru üzletében, ahol jó minőségű vásznak, schiffonok, kosztüm ruha, kabát, pongyola és aljzövetek. Selvem marocnok, bársonyok és mosóárak kerülnek eladásra. E cég szolid és megbízható.

Tekintse meg „FOR GENTLEMEN” uri-divat salont Rimanóczy-szálló épület — Külön látványosság —

KEPES ELEK
orvosi kötőszersz, Sas-passagó 20. szám
Saját készítményű **servkötők, haskötők,**
speciális kötőszerek, női és férfi övszerek

Zauberer & Comp.

Str. Gen. Mosoiu (Mezey Mihály-utca) 7.
Férfi- és női **szövetek** és szabókellékek a legolcsóbb árban.

VÁLTÓLEJÁRATI- ÉS ÜZLETIKÖNYVEKET
minden nagyságban és speciális kivitelben gyárt.
SONNENFELD R.-t.
ORADEA-MARE

Jogos-e a vízdíj emelés?

Írta: Dr Lengyel Zsigmond.

A város polgárai egyértelműleg tiltakoznak az újabb súlyos vízdíj emelések ellen. Hisszük és reméljük, hogy felsorakoztatott érveinknek meg lesz a kellő eredménye és panaszaik a hatóságok megtekintésével fognak találkozni.

Teljesen eltekintve azonban ezen akciótól, szán jogi szempontból kívánjuk vizsgálni tárgyát tenni azt, hogy jogában áll-e a vízmű vezetőségnek a víz és a csatornázási díjak hozzájárulási értékét negyedévről negyedévre újabb szabályozás alá vetni, a díjakat visszamenő joghállyal megállítani és ezek nem fizetése esetében a polgárokat az egyik legfontosabb életükségleti eszköznek, a znek megvonásával büntetni, valamint ugyanezen ton nemaláni tüvészely esetében a polgárok élet- vagy nyolmbiztonságát is veszélyeztetni.

Fejtegetéseink alapjául egyenesen és kizárólag az a törvényt választjuk, melyet maga a vízműzem a saját jogai biztosítása céljából szabályrendelet útján alkotott és amelynek reá- ezve is kötelező joghatályát, tehát kétségbe egy- talában nem vonhatja.

1921. szeptember 7-én tárgyalta és fogadta el a városi tanács „Oradea-Mare város vízvezeték és csatornázó vállalatának 14681—1921. számú szabályrendeletét” és ezt a város akkori prefektusa 1921. november 13-án 2759—1921. szám alatt hagyta jóvá. Ezen szabályrendelet III. rész 1. §-a 2. bekezdéseként rendelkezik, hogy „vízvezetési díjak kivételével a kincstári házbéradó kivételénél megállapított nyers bérjövdelem szolgál alapul.”

Ugyanezen §. 3. bekezdése pedig szóról-szóra a következőképpen hangzik: „Azt, hogy a nyers házbérjövdelem után hány százalékos vízdíjat kötelesek a háztulajdonosok fizetni, a vállalat évi költségelőirányzatának elkészítése alkalmával állapítja meg a vízvezetési és csatorna vállalat igazgatósága a törvényhatósági bizottság jóváhagyásától függőleg.” gyanily értelemben rendelkezik az állandó vízdíj-telek (fürdőszoba, klozet, különcsapok, stb) érve megállapítás tekintetében a szabályrendelet 5. §-a 3. bekezdése kimondván, hogy „a külön díjakat a vállalat igazgatósága a törvényhatósági bizottság jóváhagyásától függőleg a vállalat évi költségvetésének tárgyalása alkalmával állapítja meg.”

A nemcsak a polgárokra, de egyben a vízmű vezetőségére nézve is törvény erejével bíró fenti szabályrendelet rendelkezések alapján tehát megállapítanunk azt, hogy elsősorban a vízmű nem jogosított a százalékos vízdíjak alapját képező bérjövdelemeket évről-évre vizsgálni tárgyát tenni, mert a vízmű, a szabályrendelet értelmében kifejezetten a kincstári házbéradó alapjául szolgáló házbérjövdelemet, vagyis a jelen esetben az adótörvények által egyszerre és öt évi időtartamra megállapított bérértéket köteles alapul elfogadni. Nem jogosított tehát a vízmű arra sem, hogy a háztulajdonosoktól évről-évre bérvalomási íveket beköveteljen.

De ugyancsak a szabályrendelet idézett szakasza alapján megállapíthatjuk azt is, hogy a vízdíjak százalékos kulcsát, valamint az állandó tételekben megadott vízdíjakat is a vízmű igazgatósága csak a vállalat évi költségelőirányzat elkészítése alkalmával jogosított megállapítani.

Mindezekkel szemben azt látjuk, hogy a vízmű igazgatósága egyáltalában nem alkalmazkodik az amaga által alkotott szabályrendelet rendelkezéseinek. A százalékos hozzájárulásokat első perctől kezdve nem a kincstári adó alapján képező nyers házbérek, vagyis a kincstári által előzetes tárgyalás határozathozatal után megállapított bérérték, hanem az évről-évre változó, általa évről-évre vizsgált tárgyát tett bérjövdelemek alapján állapítja meg és úgy ezen százalékos számokat, valamint az állandó vízdíjtételek mérvét is nem költségelőirányzat elkészítése alkalmával, hanem teljesen letelezőleg szabta meg és illetve vette revízió alá.

Igy a szabályrendelet életbe léptetése óta a vízműzem a következő időpontokban változtatta

meg a fizetendő vízdíjtételek mérvét: 1922 május 1-én; 1923 május 1-én; 1923 augusztus 1-én; 1924 augusztus 1-én és végül, miután az 1924 november 1-én megkísérelt vízdíjemelések jóváhagyva nem lettek, 1924. december 20-án.

Kétségtelen tehát, hogy mindezen, a szabályrendelet rendelkezéseivel ellentétben álló időpontokban és nem a szabályrendelet által megszabott alapon kiszámított vízdíjemelések jogosaknak egyáltalában nem tekinthetők és még kevésbé tekinthetők jogosoknak a visszamenő joghatállyal eszközölt vízdíj emelések.

Megállapíthatjuk továbbá ezen az alapon, valamint a vízvezetési szabályrendelet III. rész 6. §-a alapján azt is, hogy a vízmű nem jogosított ezen szabályrendelet-ellenesen és főleg a visszamenő hatállyal megállapított vízdíjárulások behajtása érdekében a fizetni vonakodó háztulajdonosok házait a vízvezetési hálózathoz kikapcsolni.

Ezen órák szakasz szerint ugyanis a vízvezetési vállalat a kivetett vízdíjakat a fogyasztóktól négy egyenlő részletben február, május, augusztus és november hónapok 15. napjáig hajtja be és ha a háztulajdonos a kivetett díjakat a jelzett időpontokban megfizetni vonakodik, a vízvezetési igazgatóság a házat a vízvezetési hálózathoz kikapcsolhatja. Ha tehát a háztulajdonos a reá rótt vízdíjakat a fizetési időpontokban már megfizette, úgy az ezt követőleg és különben is a szabályrendelet rendelkezéseivel ellentétben kiírott felemelt vízdíjak tekintetében ez a jog a vízművet nem illetheti meg.

Legtínbomabb
VEREŠBOROK Goldleder József
eladását megkezdtem. Regina Maria-tér.

SZÉPSÉGHIBÁIT tökéletesen eltávolíthatja, archa-
jakat, szeplőt, szemölcsöt végleg, utónymok
nélkül. **D. Sternberg Helén** kozmetikai in-
tézetében, Mária Királyné (Bémer)-tér 3. I. em.

Minden vevő
egy nagy tábla csokoládét teljesen ingyen kap
ki 100 Leien felüli értéket vásárol
HOROVITZ
cukorkakülönlegességek áruházának
nagy ujévi-vásárán
Str. Teatrului (Szinház-u.) 4. Olcsó árak!
Telefon 269

Feltűnést keltő olcsó árak!

PAPLANOK mért után is!	Prima mosott schifon	Lei 36	Teljes menyasszonyi kelengyék
	Prima mussolini vászon	„ 38	
	Garantált szintartó ingzetir	„ 38	
	90 cm sz. batiszt schifon	„ 59	
	150 cm. sz. lepedő vászon	„ 118	
	Divat szövet barchet . . .	„ 79	
	Divatvelourók	„ 88	

Világhírű medve fonal
eredeti gyári árban

UNGÁR és GLÜCK
„Del-Ra” áruház

Sas-Passage. Főbejárati. Sas-Passage.

SZÍNHÁZ

HETI MŰSOR:

Kedd: Olasz asszony, B) bérlet.

Szerda: Balga szűz, operettujdonság, először, bérletszünetben.

Szerda: Éjfél kabaré, 11 óra 15 perckor.

Csütörtök délután fél 3 órakor: Pompadour, mérsékelt helyárakkal.

Csütörtök délután fél 6 órakor: Szilveszteri kabaré.

Csütörtök este: Balga szűz, ujdonság másodszor, A) bérlet.

Péntek: Balga szűz, ujdonság harmadszor, B) bérlet.

Szombat délután: Postás fiu és a huga, olcsó helyárakkal.

Szombat este: Balga szűz, bérleten kívül.

Vasárnap délután fél 3 órakor: Huncut a leány, mérsékelt helyárakkal.

Vasárnap délután fél 6 órakor: Házasságok az égből köttetnek.

Vasárnap este: Piros bugyeláris.

A hét összes előadásaira a jegyeket már vasárnap reggeltől kezdve meg lehet váltani a színház pénztáránál.

Az olasz asszony

Szenes Béla új darabjának bemutatója

Szenes Béla a sikerekkel dicsekedhető magyar színpadi szerző a Végállomás-on történt kisiklása után, ismét rátalált önmagára. Rátalált a Gazdag lány hangjára, aki hűen követte modorban és világnézetben a Buta embert. Az olasz asszony természetesen szintén pesti, igazi pesti, mint a darab, amely a magyar fővárosi levegő töménye. Szenes Bélát nem gyötrik problémák, a színpad Szomaházyja, könnyed, csevegő s mint ilyen tökéletes. Pontosan tudja, mi kell a népeknek, a pesti népeknek s a vidékieknek is, amely szereti a nagyvárosit adni.

Az olasz asszony, (Jósika Mici) magára vonja az egész nyaraló Velence figyelmét. Mindene fekete, a ruhája, a kendője, a legyezője, egy fekete tünemény, akin Tamás, a pesti fiatal vállalkozó sok nőt látott tekintete sem siklik át. Tamásnak meglátni és megszeretni ezt a nőt, alig valamivel több, mint egy pillanat. Az olasz asszonyról aztán kiderül, hogy pesti, ami nem változtat a tényeken. Aztán kiderül, hogy nem is asszony, mert a vele lévő ötvenes férfi nem a férje — hanem az apja. Ez változtat a tényeken. A nőt nem kell elrabolni, egész legálisan feleségül lehet venni. A színpadi közöket négy epizód szereplő tölti ki, akiket Szenes Béla rutinja biztos kézzel kapcsol a tulajdonképpeni cselekményhez. Keleti és Keletiné (Stoll Béla és Körösy Juci) a velencei nyaraló egy típusa, felekezetiileg még rendezetlenek. Szerepük a derűosztáson kívül a bizonydalom fokozása. A bárónő és tizenöt éves leánya (Benes Ilona és Gál Piri) erősítik a szűzsét, mint a fényképész ezüstnitratja a lemezt. A gyorsan lobbanó fruskának a vélt olasz asszony vélt férje iránt táplált szerelme azt a meggyőződést van hivatva erősíteni, hogy az ötvenes magyar urat igenis méginkább lehet ierj-nek nézni, mint apának.

Azt hisszük, felesleges mondanunk, hogy Szenes Béla nem hagy helyzetet kiaknáztatlanul, ötlettrakták robbannak, amelyek állandó jókedvben tartják osztatlanul, az igényes publikumot is.

MARKOVITS JÓZSEF kelengye, fehérnemű és béke-
minőségű cérnavászon lerakata
Megnyílt! Strada Ciorogariu (Uri-utca) Nyiri-ház. Megnyílt!
Az árak olcsóbbak, mint bárhol. Kérném a nagyérdemű közönség szíves meggyőződését.

Korcsolyák legolcsóbbak Kun vaskereskedőnél

Legmodernebb férfi ruhák „FOR GENTLEMEN”
uri-divat szalonban készülnek. Rimanócy-szálló épület

1925. január 17 szombaton

AMATEUR

műsoros
táncestélye

A KERESKEDELMISÁRNOK

ÖSSZES HELYSÉGÉBEN

Kérje és használja csak a périsi „FLOREAL”
illatszergyár eredeti készítményeit

Kapnatók gyáriárban, a
„CARMEN SYLVA” drogueriában
Str. Regele Ferdinand No. 5.
a zárda templommal szemben

„Floreal” parfüm minden illatban	1 deka	30 L.
„Floreal” creme de beauté	1 téglgy	20 L.
„Floreal” eau de col, lavande-ambrée	1 l.	160 L.
„Floreal” „ „ „ „ „	1 1/2 „	85 L.
„Floreal” „ „ „ „ „	1 1/4 „	45 L.
„Floreal” „ „ „ „ „	1 1/2 „	30 L.
Elysée eau de col. Origan, Chypre, Fougere	3/4 l.	120 L.

Vezérkép és lerakata a: Poudre Perles Fines Bardin
és Gelle-Freres fogpasztának, u. m. a
Cadum pomade et savonnak.

Mindennemű

uri és női fehérneművarrást,
gépi gomblyuk-
kötést, endlizést, **legolcsóbban vállal**

„Hercules” fehérnemű szalon
Victoria (Kolozsvári)-u. 1. — Telefon 698.

EZÜST

evőeszközök és dísz tárgyak;

BRILLIÁNS

és gyöngy ékszerek;

ARANY

és platina ajándék tárgyak;

SVÁJCI

zseb- és női karórák nagy
választékban.

Allandó nagy raktár kina-
ezüst és alpacca evőeszkö-
zet és dísz tárgyakból, to-
vábbá falórákból.

KÁLMÁN SÁNDOR
ékszerész

Telefon 606 Plata Unirii

Megkezdődött a nagy

Ujévi vásár

MOLNÁRNÁL

Bulv. Regele Ferdinand
(Rákóczi-ut) 9. sz. alatt

hol uri divat, kötött-
és szövött áruk a

legolcsóbban
beszerezhetők

Az olasz asszony sikere Nagyváradon éppen olyan holtbizonyos volt, mint Pes-
ten. Sok üres ház után minden jegy elkelt
az „Olasz asszony” előadására. Az előadás
ugyan nem egészen érdemelte meg a pub-
likum felfokozott figyelmét. Gróf László,
aki szerepkörének széles skáláján a pesti
nőhódító társaságbeli, de intelligens
fiatalember (nem zsúrapacs!) szerepét is
vállalta, ezuttal a drámai bonviván helyett
egy operettfigurát alakított. Nem Tamás
a „Jó a j a k”, hanem a helyzet az, amely az
idegen nyelvű asszonnyal való szembeke-
rülése alkalmával derűs percekert okoz. Jő-
sik a Mici disztíngváltan, finoman ját-
szotta meg hálás szerepét. Komoly, jó ala-
kítás volt a Kabos Lászlóé. Körösy
Juci és Stoll humort esítő eszközeik
egyikéről sem feledkeztek meg, jó volt
Benes Ilona és kedves Gál Piri. Tóth
Elek, aki a darabot sok elánnal rendezte,
az apa-férj szerepében el tudta hiteitni,
amit a szerző akar, úr volt, férfi és érdekes,
baktis szívek megmozgatója.

(bl.)

Balga szűz. Az utolsó próbák folynak már
a keleti meséjű és buja muzsikájú Strauss operett-
ből a Balga szűzből, melynek bemutató előadása
szerdán este lesz. Ebben a nagyszerű operettben
a régi kelet minden pompája, minden misztikuma
felvonul, tarkítva a szebbnél-szebb táncokkal és
énekszámokkal. A Balga szűz előadása egyike lesz
a szezon legjobb előadásainak, mert úgy a sze-
replő művészek, mint a zenekar a legnagyobb
ambícióval és szeretettel készül erre a klasszikus
operettre. A Balga szűz főszerepeit Horváth Mici
Beleg Bédi, Bihari Sándor Bihari Nándor és Ka-
bos játsszák. A legújabb Strausz operett szerda
este premier bérletben bérleten kívül, csütörtök
este A) bérletben pénteken B) bérletben, szombat
este pedig bérleten kívül van műsorban.

Szilveszteri kabaré. Szilveszter alkalmából a
színház nagyszerűen összeállított több darabból
és sok magánszámokból álló éjféli kabarét rendez,
negyed 12 órai kezdettel. A kabaré műsorán há-
rom 1 felvondos szerepel és pedig, a Viaszkvirág,
Örzsé és Beppó szenzációs Zerkovitz operett,
Mind a három egy felvondos a kabaré irodalom
legújabb terméke és tele vannak hangulattal,
színnel és pompás humorral. A magánszámok
egy-egy a társulat legjobb erőit foglalkoztat-
ják és váltakoznak benne a tánc- és énekszámok.
A három egyfelvondosban és a magánszámok-
ban: Beleg Bédi, Barna Sári, H. Körösi Juci, Be-
nes Ilona, Kertész Mancsi, Gál Piri, Bihari Sándor
Rohonczy, Bihari Nándor, Galambos, Stoll, Madas
és Kabos lépnek fel. A Szilveszteri kabaré alkalmával pontban 12 órakor ületes meglepetésben
részesül, az ó évtől búcsúzó közönség.

Nótás kapitány. Már megkezdte az operett
együttessel az ideai sláger operett, a Nótás kapitány
próbáit. Ez a gyönyörű operett Budapesten több
mint kétszáz előadást ért meg és egészen bizo-
nyos, hogy a nagyvárad közönsége is igen sok-
szor kívánja majd látni, ezt a ritka művészettel
megírt zenés darabot, A Nótás kapitány premierje
január 6-án lesz.

Csak nővel ne...!

KALANDOS REGÉNY

Írta: Moly Tamás.

— Átvizsgáltuk és láttuk, hogy iga-
zoló okmányai valóban Dodd Austin ame-
rikai állampolgár nevére szólnak. A jegy-
zetei is mind angolul vannak írva s a leve-
lei is erre a névre vannak címezve. De hát
ezt nem jelent semmit. Ha Carillon Léon el
akar tűnni a föld kerékéről, akkor meg-
tesz mindent alaposan, hogy ez a név nála
írásn elő ne forduljon. Az iratokat és ok-
mányokat visszhozattuk. Lehetséges, hogy
az utlevele igaz, az is lehetséges, hogy ha-
misítás. Ehez nem értek. Reggel majd to-
vább tárgyalunk erről a dologról.

Felálltak és már indultak kifelé. Egy-
szerre csak Tapissard megállt.

— Nem akarom fölösleges módon ki-
nozni, — mondta. — Nagyon kényelmet-
len összekötözve órák hosszat széken ülni
kimerülten. Így nem tud pihenni, aludni.
Majd visszafektetjük a pamlagra

Dodd Austin elhült: a szíve verése k
hagyott egy pillanatra. Elviszik az asztalt
most, amikor dolgozott a kiszadulán.

— Nem kell a jóindulata! — mondt
rekedten. — Hagyjanak csak itt a széke
ülni!

A három eszeveszett nem hallgato
reá. Eltolták a széket az asztaltól, kette
fölemelték és vitték a pamlaghoz. Mo
egy koppanás hallatszott.

Tapissard Jean figyelt és körülnéze
A másik kettő is megállt, kezeik között
fogollyal.

— Tegyétek csak le a pamlagra!
utasította őket Tapissard Jean. Az aszt
hoz ment, leemelte róla a lámpát s u
világította meg a szoba padlóját.

— Ez koppant ni! — mondta kisvárt
va fölemelt valamit az asztal alól.

A másik kettő letette a foglyot a pa
lagra s odamentek Tapissard Jeanhoz.
visszaállította a lámpát az asztalra s a
nyéhez közel tartotta a talált tárgyat, ü
nézte. A másik kettő is odadugta a fejét.

— Egy gyűrű! — mondta közönyös
az egyik.

— Persze, hogy az, — dörmögte a m
sik.

De most Tapissard Jean szólalt m
dühödten.

— A Carillon Léon gyűrűje! Az ő
tudom!

— Hogyan került ide? — vetette
a kérdést Bille Bastien.

— Hogyan? Az ímént hullt ki ann
az embernek a zsebéből, amint a pamla
hoz vitték. Azt állítja magáról, hogy
Dodd Austin és senami köze Carillon
Léonhoz.

A fogolyhoz ment és odamutatta n
a gyűrűt.

— Ismered? Ugye, hogy ismered?

A fogoly rámeredt a gyűrűre. Igen,
az a bizonyos smaragdgyűrű. Ez a gy
akkor este eltűnt Harcourt Archibald v
jában. Most előkerült. Éppen most
hogyan történt? ... Lehunyta a szemét
radtan. Miféle balsors vetette rá ma
mint könyörtelen fenevad?!

Halk, suttogó hang...

— Semmi kétség! — jelentette ki
deg haraggal Tapissard. — Ez a gyűrű
az áruló, Carillon. Kicsinyes voltál
nem hajítottad a tengerbe, hogy ny
vesszen. Vagy talán babonából ragasz
tál hozzá? Mindegy!

Csönd! Csak a négy férfi lélegze
lehet hallani. Dodd Austin nem szolt,
mozdult. A játékot elvesztette. Hiába
az a pompás ötlete a tetovált karral.
pusztulni egy gaz kém helvett... fant
tikus sors! Balsors!

— De azért maradjon tervünk a m
ben. Reggel jövünk és ítélkezünk,
mondta Tapissard. — Nem akarom er
a fickónak a vergődését megkurtit
Bosszut kell állanunk, mely méltó les
teikhez... és meg kell bosszulnunk, ki
ja, hány áldozatát, derék, hősi testvé
ket! Menjünk, barátaim!
(Folyt. köv.)

MOZI

— „Mária Antoniette” a Dorian
színházban. Hatalmas történelmi dráma
ma, kedden műsorra, amely a tegnapi
mutatón osztatlan tetszést aratott. Diana K
a bájos filmművész és Werner Krausz
menális játékaikkal frappirozzák a köz
séget.

— Az iramszarvas osodája az Ap
mozgó legújabb slágerfilmje. Lagerlöf
e világhírű regényét a rendező mesteri
alkotta meg filmre. A téma roppant éle
feszítő. Van benne romantikus szerelem,
nyörű kalandok, festő tájképek. Van benne
felvonás, az iramszarvasok jelenete, ame
rallanul áll. Ezt megelőzi egy kacagató m
Bans-burleszk. A darab ma megy utoljára

TOZSDE

Zürich, december 29. Nyitás: Berlin 22'65, Newyork 518 háromn., London 2429 1/2, Páris 2782 fél, Prága 1566 egyen., Budapest 0.0070 egyen., Bukarest 265, Bécs 0.0072 fél.

Bukarest, december 29. Zárlat: Derizák: Páris —, London 918, Newyork 195, Róma 838, Zürich 37'80, Bécs 27'80, Prága 95.

Zürich, december 29. Zárlat: Berlin 22'60, Amsterdam 208 fél, Newyork 514 1/2, London 2431 fél, Páris 2775, Milanó 185, Prága 1558 háromn., Budapest 0.0070 háromn., Belgrád 780, Varsó 99 fél, Bécs 0.0072'60, Bukarest 265.

Budapest, december 29. A hétfői értékpapír-zárlat: Angol-Magy. 40, Olasz. 20, Rima 155, Pesti Hazai E. 3630, Beocsini 1390, Magy. Alt. Köszén 3530, Ganz-Dan. 6730, Schlick 61, Karton 114, Guttman 825, Ofa 565, Nasic 2435, Magy. H. 535, Osztr. H. 176 fél, Allamv. 490, Borsod-Misk. 207, Borsodi szén 115, Globusz 33, Ganz-Vill. 1700, Izzó 896, Cukoripar 2735, Tröszt Kőr. B. 1275, B. 72, J. szám 75, Salgó 594, 975, Fegyver 1235, Lipták 20250, Hungária Műtr. 896, Georgia 446, Lichtig 2250, Fruszt 176.

NYILTÉR

A Nagyvárad Erdőipar r.t. és Nagyvárad Erdőkitermelési r.t. igazgatósága és felügyelő-bizottsága megilletődve jelenti

Kormos József úr

felügyelő-bizottsági tag

hirtelen elhunyt.

Emlékét kegyelettel fogjuk megőrizni!

Nagyvárad, 1924. évi december hó 29-én.

Nagyvárad Erdőipar r.-t.

Nagyvárad Erdőkitermelési r.-t.

Az Egyesült Bank és Takarékpénztár Részvénytársaság Oradea-Mare igazgatósága, felügyelőbizottsága és tisztviselői kara fájdalommal megilletődéssel jelenti, hogy az intézetnek igazgató-főkönyvelője

Kormos József

folyó hó 29-én, rövid szenvedés után elhunyt.

Az elhunyt, fáradhatatlan szorgalmával és kötelességérzetével intézetünknek kiváló szolgálatokat tett.

Emlékét mindenkor elismeréssel és kegyelettel fogjuk megőrizni!

Oradea-Mara, 1924. évi december hó 29.

Édes atyám

Kormos József

1924. évi december hó 29-én hajnalban 58 éves korában elhunyt.

December hó 30-án (kedden) d. u. 1/2 3 órakor fogom eltemetni Str. Aurel Vlaicu (Vámház-utca) 39. számú házban lévő lakásunkról.

Kormos Klára
nagyanyja Kirsóht Mórné
nevében is.

Ingyen IXIA szappant

kap minden vevő
aki legalább 20 lei-
ért vásárol 1 darab

a Savoly illatszertárban

december 29-től január 29-ig

BUTORSZÖVET HENCERTAKARÓK

függőnszövet brokátok,
ágy és asztalgarnitúrák vásárlásánál
ingázó és óriási raktárkészletünk.

RAPID kárpitos anyag szaküzlet

Strada Alexandri (v. Teleky-utca) 4. szám.
Telefon: 13-79. sz. — Eredeti gyári árak!



Elsőrendű szálló-oltványok

a legjobb fajokból, gyümölcsfák, gyümölcsfaanyagok, díszfák, magastörzsi bokor és futórózsák, spargayókerek stb. a legjobb minőségben

Ambrosi Fischer

ÉS TSAI faiskolák és szállóoltványtelepek rt.-nál
Aiud — Nagyenyed jud. Alba de jos.

Árjegyzék kérésre ingyen.

RAJZ ÉS FESTŐISKOLA

IPARMŰVÉSZETI ÉS ESTI AKTARAJZ
RIMANÓCY U. 7. III. EMELET

Sikerült

egy neves gyűjtőnek összes Bochara, Beludistán ebédli hencsertakaró és öszszekötő szőnyeget bizományba beszereztem, mely szőnyegetek rövid időn belül el kell helyeznem és ezért minden elfogadható árral árusítom

STERNBERG kishídfő

Aszódinál



UJÉVRE

a legfrissebb esokoládé des-
sert benbenok 1/4, 1/2, és 1
kgos dobozokban kapható.

Saspalota.

Kirakatalmat a közönség
figyelmébe ajánlom!

Eladó: Sztaroveszky-utcán 50.000 lelt jövedel-
mező ház 525.000; Szaniszló-utca mel-
lett három lakásos ház, átadó négyszobás lakással
400.000; ötszobás úri magánház átadó lakással 500.000;
házak, szőlők, birtokok 40—600 holdig.

Csapó, Str. Akadémia-u. 6, 3—6-ig

Üzletünket áthelyeztük

Strada Onza Voda (Szacsay-utca 17.) És raktá-
runkban lévő butor, szőnyeg, Wertheimkassza, iroda
berendezések, iroda falak rendkívül lecsál-
lított árak mellett árusítjuk, tessék
az alkalmat felhasználni. — Tisztelettel

Beck és Benjámín Strada Onza Voda
(Szacsay-u.) 17. s.

PATHEFONOL

107 CALLEA VICTORIEI 107, BUCURESTI

A VILÁG LEGJOBB ZENEI KESZÜLÉKE



TU NÉLKÜL ZENÉL

TERMÉSZETESEN ZENGŐ HANG

ELADÁS AZ EGÉSZ ORSZÁGBAN

HAVI KESZÜLÉK

Erdélyi képviselők:

1448

Cluj: Emil Schuster, Piața Unirei.
Brasov: W. Goldschmied, Str. Princip.
Carol 28.

Târgu-Mures: G. Baumgarten, Piața Reg.
Ferd. 50.

Bistrița: Frații Ludwig & Neckel.
Arad: Fabian & Co., Str. Meștanu 16.

MEINL FÉLE PERGELT KÁVÉ

naponta frissen csak a
WURST cégnél
Regele Ferdinánd-uton

KÉZIMUNKÁ ÚJDONSÁGAIM MEGÉRKEZTEK

Nagy választék, varrott perzsa és kelim munkák,
u. m.: függönyök, terítők és párnákban. Készen,
rajzolva, Viktória-munkákkal. Előnyomdám legújabb
mintákkal bővítre. Pamutok, selymek, cémák nagy
raktára. Ju-
tányos árak. **KEPES ETELKA**, Avram J. 12.

OLCSÓ ÉS NAGYON SZÉP AJÁNDÉK



DOMBORNÝOMASU NÉVJEGYK ÉS LEVÉLPAPIROK

Megrendelhető minden könyv- és papírkereskedésben :: Oradea-Mare

A Nagyváradi
délután 30 leír

A NAGYVÁRAD APRÓHIRDETÉSEI

Egy sor ára 6 leír
több sor 6 leír

Levelezés

Arcopolásra használja az Agl-örémet, melytől arc-
bőre szép, tiszta és üde
lesz. — Kapható drog-
riákból és illatszertárak-
ban. Főlerakat: D i a n a-
gyógyszertár Oradea-Mare.

**SZILSZRIN szörme ka-
bát,** egészen új, hosszú,
nagyon olcsón eladó. —
Calea Victoria 43. 165

HÁZASSÁG

Házasságközvetítő ügy-
ben méltóztatassék bizalom-
mal Faragó Jenő buda-
pesti irodájához fordulni,
hol díjtalan felvilágosítás-
sal szolgálnak. Faragó,
Budapest, Népszínházutca
tizenhat. Cégjelzéstelen le-
velezés. Összeköttetések:
Romániából, Slovénkóából,
jugoszláviából. Magyaror-
szágból. 32

OKTATÁS

Jean Goldberg tanít ro-
mánt, németet, franciát,
angolt gyors és könnyű
módszerrel tökéletesen. Str.
Márasi (Lázár Vilmos-u.)
3. szám. 170

LAKÁS

Irodának két szoba köz-
pontban azonnal kiadó.
Címeket Rudolf Mosse hir-
detési vállalatához Str. Iosif
Vulcan (Nagy Sándor-utca)
1 kérek. 183M

Két világos utcai szoba
irodának, orvosi rendelő-
nek, műteremnek, szalon-
nak, stb-nek alkalmas, a
város központjában ked-
vező feltételek mellett át-
adó. Cím a Nagyváradi
kiadóhivatalában, vasárnap
a Hegedűs Hirlapírodában. 178

Elegánsan bútorozott szo-
ba központban fürdőszoba
használatra kiadó. Cím a
kiadóban. 198

Alkalmazás

Aljegyző, jegyzőgyakor-
nok. 24 éves okl. jegyző,
magyar-román nyelv-
ismerettel, testvércsöce 6
gimnáziumi végzettséggel,
ki 18 éves, állandó alkál-
mazásra állást keresnek.
Ajánlatot „Jegyző” jelleg-
ű alatti kiadó továbbít. 64

Előkelő házakba elmenne
elsőrendű varrónő, úgy es-
télyi mint a legkényesebb
utcai ruhák elkészítésére.
Videki uriházakhoz is me-
gyek. Cím: Maksa Irén,
Str. I. C. Bratianu (Sza-
niszló-u.) 25. sz. Ny

Liszt- és terményszakmá-
ban jártas tiszviselő, szál-
litási és vámügyekben is
jártas, állást változtatna.
Szíves megkeresést kiadó-
hivatal továbbít. 193

Ügyes gépirőlányt telve-
szünk. Vidor könyvkeres-
kedés. 194

Perfekt szakácsnőt kere-
sek, Winklerné, Str. Nic.
Iorga (Zöldfa-u.) 11. 186H

Kabátok, kosztümök, ut-
cai és estélyi ruhák 250-
600 leírért, kötött és hor-
golt ruhák, gobelinék, fi-
lék, himézések, montirozá-
sok és egyéb kézimunkák
olcsón készülnek.
Nilesz-telep 100-62. —
Schwarcz-ház. 193

ELSZAKITHATATLAN

Adás-Vétel

18 kötet Pallas Lexicon
olcsón eladó. Cím Hegedűs
Hirlapírodába. 123H

39-es női cipőre korcsolyát
megvételre keresek. Cím
Hegedűs Hirlapíro-
dában. 174H

Regényeket veszek könyv-
kereskedőtől, könyvek el-
adását bizományba elvál-
alom. Ruhaneműt veszek
és bizományba elvállalok:
Kohn, Strada Flúierdrului
(Tilinkó-u.) 14. — Hívásra
házhöz megyek. 177H

Kő.éptermetre való téli
szörme bekecselt, teljesen
jókarban levő 6 hétre
bérbe keresek. Cím a He-
gedűs Hirlapírodában. 176H

Keresek megvételre 1 drb
szalagfűrészt és 1 drb
marógépet Cím Hegedűs
Hirlapírodában. 175H

Jegyerem kiadó, Steiner
sütőde Bul. Reg. Ferdinand
(Rákóczi-ut) 23. 188H

Nagy üzleteliséggel lépés
nélkül átadó. Str. Caste-
lului (Várkapu-u.) 6. 197H

Szép kis könyvtár: Pal-
las Lexikona, Brehm „Az
állatok világa”, Mikszáth
művei díszkötésben stb,
mintegy 300 kötet mű el-
adó. Megtekintendő Strada
Cipariu (Hódossy Miklós-
utca) 10. 189

43-as cipőhöz korcsolyát
megvételre keresek. Cím
Hegedűs Hirlapírodában.
195H

Üveges gyászkoos, testőr-
ruhák, gyertyatartók, ko-
porsók, víziurbinák ol-
csón eladók Csekő La-
josnál, Nagyváradi Strada
A'cxandri 56. 192

Modern női és férfi szabászati tanfolyam!

Páris és Milanóban szerzett szabászati gyakorlatom-
ból haza térve, január 15-ől tanfolyamot kezdek.
Az érdekeltek elsőrendű szabászat szakszerű betan-
ításába részesülnek. — Fülöp Dániel
Beiratkozás este 6-8-ig
női szabó, Strada Vlahuța, (Szent János-utca) 19.



SZEGET ÜTÖTT A FEJEMBE,

ruháimat miért szereztem be drágán?

hiszen
Scher
uriszat



Felülmulhatatlan csokoládé és bonbon

Jegyezze meg!!

**Legolcsóbban
leggyorsabban
vizumoztat**

KÁLMÁN

futárosztálya

Str. Gen. Mosoiu 3
(Mezey Mihály-u.)

UJ IRODAI!



KÉR MUNKÁS, VÁSZON ÉS SZÖVET RUHÁK
„INDUSTRIA” RUHAÜZEM
ORADEA-MARE, CALEA VICTORIEI No. 1.

Uj elsőrendű hencsere el-
adók. Jakab kárpitos, Str.
Vlahuța (Szent János-utca)
12. szám. 201

KÖNYVTÁR

Szobalány elsejére jó fi-
zéssel felvételt, aki már
urizháza szolgált. Rima-
nóczy-u. 11 emelet. 199

24 % kamatra keresünk
magánpénzt teljes fedezé-
tel. Adásvételi Ríg. Parcel
Traian (Széchenyi-tér) 24
Értékesítés elútán.

Kétszökönyvtár előfizető
lehet ócska olvasott köny-
veit ellenében a Hegedűs
Hirlapírodában. 730

Penzkölösönt betáblázásra
vagy bármilyen biztosít-
tásra, külföldi utazásra bu-
torozott szobákat, lakásokat,
üzleteliségeket azonnal
közvetítünk. Iroda: Strada
Ep. Pavel-utca 5. 187

hó 25-án
nál az első
előcsarnok-
ot fűzőlő-
est talált.
honosa átve-
nem a fűzőlőparancsnok-
ságnál. 191

Szülő bérletbe kiadó Kál-
vária-uton az első nagy
n arakálval együtt. Érte-
kezni Kádár utóda Balogh
cégnél. 200

30 leírati
vizumoztat
Kolozsváron bár-
mely konzulátusnál

„MERCUR”
ügynökség
Str. Gen. Mosoiu 7
fűzőlő takt. szemben.
Telefon 2-21 Telefon

Üzleteliséggel
berendezéssel, 2 szo-
bás lakással átadó,
esetleg házzal együtt
eladó
ECKSTEIN
Str. Astra (Gillányi) 16

Vosznuk
butorokat, szőnyegeket
teljes lak- és iroda beren-
dezéseket, Wertheim kasz-
sát, zongorát, csillárokat,
porcellánokat, régiségeket
stb Meghívásra házhoz
megyünk.
Frenkel és fia
Butor, szőnyeg és régiség
kereskedők Str. General
Mosoiu (Mezey Mihály-
utca) 10.

**Magas
árban
veszek**

brilliant, arany, ezüst
ékszereket és dísztar-
gyakat, töredék aranyat,
ezüstöt, arany szápad-
lást, arany és más ha-
mis fogakat.

Freund Benjámia
ékszerész, Nagyváradi, Calea
Regale Ferdinand (Rákóczi-ut)
11. Széchenyi-szálló épület.
Ékszer olcsó áron kapható.

Sonnenfeld Adolf nyomda Részv. Társ.